

DOMOLJUB

Izhaaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2. Naročnina, reklamacije in inzerati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 44.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1909.

Leto XXII.

Južna železnica.

Južna železnica veže vse dežele, ki v njih prebivamo Slovenci. Od Spilfelda do Trsta, oziroma do Reke vozi večinoma po slovenski zemlji; ravno tako iz Maribora do Beljaka. Zato pa nam ne more biti vseeno, kako je z njo. Po pravici moramo reči, da je v mnogih ozirih južna železnica kriva, da se naše dežele ne razvijajo v gospodarskem oziru tako, kakor bi se lahko. Kolodvori so premajhni in sploh zelo pomanjkljivi. Kdor hoče pogledati, kako ne sme biti, naj gre na ljubljanski kolodvor. Zdaj je pač že sklenjeno, da ga povečajo, toda to bi se moralo zgoditi najmanj že pred 15 leti. Voz je premalo za ljudi in blago; varnost za blago tudi zelo slaba. Vrh tega je pa železnica v primeri z drugimi predraga.

Cene za osebni prevoz so se letos izdatno zvišale in za prihodnje leto se obeta zvišanje za blago. Za sedem odstotkov namerava južna železnica zahtevati za prevoz več nego se plačuje na državni. To pomeni, da bodo naši ljudje, ki so navezani na južno železnico že zavoljo prevoznine težje konkurirali s svojimi pridelki in izdelki, kakor drugi. Kmetu bo to v veliko škodo pri lesu in živini; škoda bo pa tudi za papirno, usnjarsko in druge obrti, kakor tudi za premog. Vse te reči bodo dražje za nas; večje stroške bodo namreč tovarne navalile na kupce in delavce.

Kranjski, koroški in štajerski deželni zbor se je letos uprl temu naskoku na naše žepce in zahteval od naše vlade, naj na noben način ne privoli v povišanje. Ker gre južna železnica tudi po ogrski zemlji, zato je treba privoljenja tudi od ogrske vlade. In pravzaprav se zdaj privoljenje še ni dalo samo zato, ker se Ogrji še upirajo. Naša vlada bi se bila že vdala. Tudi na Dunaju so se poslanci, ki zastopajo dežele

ob južni železnici, zbrali in sklenili, da pozkusijo vse, kar je mogoče, da bi prepričali grdo in krivično nakano. Deželni glavar Suklje, dr. Gregorčič in Rybač so izbrani izmed Slovencev v poseben odbor, ki se bo s tem pečal. Vrh tega so naši poslanci po dr. Hočevarju vložili nujni predlog, ki pride kmalu v zbornici v razpravo. Ne gre se za majhne reči. Južna železnica upa dobiti z zvišanjem svojih cen nad 10 milijonov kron, katerih znaten del bi šel iz žepov slovenskega ljudstva.

Kako je pa prišlo do tega? Severozapadna železnica, ki je prišla v državne roke, bo na primer s prihodnjim letom znižala cene. Kakšen razloček med nami in tamošnjimi kraji! Po silno slabem gospodarstvu, ki so ga krive tudi vlade, ker so premalo nadzirale, je namreč južna železnica prišla tako daleč, da ne more več pokrivati svojih stroškov. Med te spadajo: obratni stroški, odplačilo državi, katera je to železnico prodala, in obresti ter odplačila od ogromnega dolga, ki ga ima zlasti na Francoskem.

Južna železnico je namreč gradila država; vsled neumnega načela, da mora država vse take reči prepustiti podjetnosti zasebnega kapitala, je pa železnico prodala skoraj za polovično ceno zasebni, večinoma judovski družbi. Rotšild je bil poglavar te bande, ki je zelo poceni kupljeno železnico izrabljala v svoj dobiček. Lastniki delnic, katere znašajo krog 340 milijonov kron, so vlekli do l. 1901. od svojih delnic lepe dobičke po 8 od sto in še več, tako da so se delnice prvotnim lastnikom že zdavnaj izplačale. Ko bi bili pametno gospodarili, bi bili morali manj dobička razdeliti in več prihraniti za prihodnje čase. Ko so prišle razne potrebe — mostovi, poprava tunelov, kolodvorov, novi vozovi itd. so pa morali denar jemati na posodo.

Južna železnica ima sedaj na posodi

krog 1800 milijonov kron, ki jih mora obrestovati s tri od sto. Ta dolg je tak, da se morajo najprej z denarjem, kar ga ostane od obrata, plačati obresti in vrh tega se vsako leto izžreba določeno število dolž. pisem, ki se potem v celem znesku izplačajo. Posojilo je silno neugodno. Posamno dolžno pismo se glasi na 500 K; železnica pa ni dobila niti polovico tega zneska; na borzi se prodajajo po 270 K dolžna pisma; za izžrebana pa mora plačati po 500 K in sicer v zlatu.

Do leta 1901 so dobivali delničarji deleže, zadnja leta že bolj majhne; od takrat se za glavne delnice ni dobil niti novičič. Prišlo je pa še hujše. Železnica ni mogla že več plačati toliko zadolžnic, kolikor se jih je vsako leto po pogodbi moralo izžrebati. Že l. 1903. je zato sklenila z dolžniki pogodbo, po kateri so ti dovolili, da se do l. 1917 vsako leto za 10 milijonov kron manj izžreba. S tem pa še ni bilo nič pomaganega. Južna železnica zdaj že ne more več plačevati kupnine državi. Do l. 1908. je vsako leto plačala 4—5 milijonov kron. Zdaj tega ne more več. In če pojde tako naprej, tudi že obresti od dolga ne bo mogla plačevati. Zato si hoče pomagati s povišanjem prevoznine. Dolžniki to zahtevajo; zato pa so pripravljeni dopustiti, da se letos nobena zadolžnica ne izžreba v izplačilo.

Potemtakem, da po domače povemo, naj naše dežele pomagajo južni železnici iz zadrege, katere je sama kriva. Tega ne moremo dopustiti. Umazanih špekulacij se je ravno pri južni železnici toliko naredilo, da je grdo. Zdaj naj bi pa zanje naše dežele iz žepov našega ljudstva trpele.

Dolžniki se morajo omečiti in morajo spoznati, da po ti poti ne pojde. Radi bi, da bi se dovolilo novo posojilo, ki naj bi zanj prevzela država poroštvo. Radi bi videli tiste poslance, ki bi imeli predznosti to privoliti

Po naših mislih naj gre le stvar tako daleč, da se tudi obresti ne bodo mogle več plačati. Zadolžnice bodo potem izgubile že tako majhno vrednost. In potem naj jih za čim najnižjo svoto kupi država, naj potem podprži celo južno železnico. Podprženje je sedaj nemogoče, ker bi bilo neprimerno predrago. In zdaj je treba samo neupogljivosti pri naših poslancih, o kateri smo prepričani, če se doseže, da se ne bodo povišale cene, pojde vse drugo brez težave.

Kapitalisti bodo sicer malo škripali; toda bolje je, da škripljejo oni, nego da bi krvavelo že tako silno zanemarjeno ljudstvo po naših deželah.

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

Z vso pravico smo ponosni Slovenci na svoje poslance, ker je vedno bolj jasno, da je pot, ki so jo nastopili, edino prava, da se stare nemško protislovansko vladanje v Avstriji, ter da pridejo Slovani kolikor mogoče kmalu do tiste veljave v državi, ki jim gre po vsej pravici. Zdi se nam, kakor bi se zbudil iz težkih sanj, ko pomislimo na one čase, ki še niso predaleč za nami, ko je veljala Avstrija za nemško državo, v kateri ima Slovan samo pravico davke plačevati in molčati. Toda vstali so možje našega naroda, ki se mu tako rado očita, da nima zgodovine, kulture in ne vem česa še vsega, ter govorili nemški vladi ter onim, ki jo podpirajo pri njenem zagrizeno protislovanskem delu, odločno besedo: ker prezirate vse, kar je slovanskega, tako tudi lepo navado Slovanov, ponižno prositi lastnih pravic, zato opustimo to navado ter smo tu, da zahtevamo odločno, kar nam gre, in prepovemo še dalje vladati proti nam. Zgodovina bo poročala nam v čast, da so sinovi našega slovanskega naroda vzdramili avstrijske Slovane, ter jih spravili k zavesti lastne moči, medtem ko je najmočnejši avstrijski slovanski narod, poljski, slepo robotal nemški vladi. Seveda bode treba še dosti truda, predno pridemo Slovani do vseh naših pravic, vendar pa se kaže, da je zmaga naše stvari v glavnih bitkah že dobljena. — Vlada je predložila proračun za leto 1910, ki kaže na papirju primanjkljaja nad 42 milijonov, kar je pa v resnici mnogo premalo, ker poleg drugega ni všteti onih 109 milijonov posojila, ki jih hoče vlada najeti za zgradbo železnic. Da je vlada delala pri tem proračunu za Slovence prav po mačehovsko, skoraj ni treba posebej povdarjati. Ali si je n. pr. mogoče misliti večji škandal, kot je dejstvo, da je dobila II. državna gimnazija v Ljubljani, ki je imela lani 433 učencev, za učila in druge potreščine 3500 K, nemška gimnazija v Ljubljani, ki je štela lani 125 dijakov pa za iste stvari 12.190 K in kočevska gimnazija s 109 dijaki 6000 K? In tako vlado naj bi prijemali naši poslanci z ro-kavicami? Enako se je merilo Slovencem tudi pri drugih potreščinah. Primanjkljaj namerava vlada pokriti z novimi davki, ki

bodo seveda v prvi vrsti pritisnili kmeta: povišana žganjarina, davek na dedščine in darila, povišani osebni dohodninski davek ter davek na mineralne vode. Vlada hoče poslance prisiliti, da ji dovoli nove davke, s tem, da grozi, da bo primorana črtati izdatke za razne zgradbe, če ne dobi pokritja. Slovenski in češki poslanci stoje na stališču, da ne dovoli sedanjih vladi ničesar. Zato je vlada v groznih škripcih. Na eni strani slovanska opozicija, na drugi Nemci, ki zahtevajo, da vlada predloži znane zakone nemških deželnih zborov cesarju v potrjenje, kar bi prisililo češka ministra in vsled tega celo vlado, da odstopi; zraven zahteva pa še ogrska vlada novih koncesij, katerih dovolitev bi našo vlado pokopala. Zato je povabil Bienert na posvetovanje načelnike »Slovanske Jednote«, Kramař, dr. Šusteršiča ter Udržala, da bi pripravil opozicijo do prijenljivosti do njegove vlade. Poslanci so mu povedali, da je dolžnost vlade, da ustvari razmere, v katerih bo mogoče redno delovanje državnega zbora. — Vloženih je sedaj 16 nujnih predlogov, ki ovirajo, da ne pridejo vladni predlogi v razpravo. V razpravi je sedaj nujni predlog glede draginje ž.vil. Socialni demokrati so gonili svojo staro lažljivo pesem, da kmet odira delavce in druge stanove. Poslanec Roškar jih je dobro zavrnil ter pokazal, da so glavni vzrok draginje prekupci, ki spravljajo grozovite dobičke, medtem, ko kmet skoraj zastoj dela. Ali je kmet kriv, če prodajajo po hotelih jabolca po 24 vinarjev? Treba je, da stopita proizvajalec in kupovalec v neposredno zvezo po zadrugah. — Sedaj menda ne bo cel teden nobene seje, temveč se bodo vršila pogajanja vlade z raznimi strankami, ki pa gotovo ne bodo podaljšala, še manj pa rešila življenja sedanji vladi. Kot kandidata za predsednika nove vlade se imenujeta grof Thun in baron Gautsch. Gotovo je, da se ne bo vzdržala nobena vlada, ki bi poizkušala tako neumno protislovansko politiko, kot jo vodi sedanja. Vsled nameravanega zvišanja tarifov na južni železnici so izvolili poslanci dežel, ki leže ob tej progi poseben odbor, ki je šel najodločneje ugovarjat proti tej nameri k ministrskemu predsedniku in železniškemu ministru. V ta odbor je bil izvoljen tudi kranjski deželni glavar pl. Šuklje. Železniški minister Wrba je pa izjavil, da je vlada že v juniju dovolila zvišati tarife. Tako zvišuje vlada dohodke Rotšildu in drugim upnikom na račun avstrijskih davkoplačevalcev v južnih deželah.

NA OGRSKEM.

položaj ni nič bolj jasen, kot je bil. Mažari se nočejo udati brez vojaških koncesij, ki jih jim pa avstrijska vlada ne more dati, ker bi morala drugič zapustiti mehke ministrske stole, v katere so pa nekateri sedanji ministri kar zaljubljeni. Ker je Košut obolev, se je vršil ministrski svet v njegovem stanovanju. To posvetovanje pa ni imelo uspeha, ker si želje Košuta in Andrassyja nasprotujejo. Zato tudi ni upanja, da bi ministrski svet, ki je sklican na začetek novembra, dosegel kaj več, kot zadnji.

RUSIJA.

Namene in uspehe obiska ruskega carja v Italiji sedaj razlagajo na najrazličnejše načine. Francoski listi trdijo, da je trozveza po obisku mnogo slabša. Govori se celo o neki trozvezi proti Avstriji in Nemčiji, ki pa trdi, da ni povoda smatrati ta obisk za neko demonstracijo, ker se kaj takega ne dá sklepati iz nobene okoliščine carjevega obiska na Laškem. Car se je sestal na povratku iz Italije tudi s francoskim zunanjim ministrom Pichonom, ki se je posvetoval tudi z ruskim zunanjim ministrom Izvolkskijem. Avstrijski diplomati niso zadovoljni, ker se je car ognil Avstrije.

ŠPANIJA.

Moretovo liberalno ministrstvo se je v svoji prvi seji bavilo s splošnim političnim položajem. Moret smatra za svojo prvo nalogo pomiriti duhove pod zastavo svobode. Ker je prejšnje ministrstvo v tem oziru mnogo grešilo, kakor trdi on, bo šlo to le počasi. — Španska vojska v Maroku je v zelo slabem položaju. Čete mnogo trpe, hrana je vsa pokvarjena. Kljub temu se vojaki dobro drže in so sedaj odbili vse napade. Nova vlada je sklenila, da španska vojska v Afriki ne bo več prodirala naprej, temveč samo utrdila do sedaj vzete postojanke.

Zadnji teden v dež. zboru.

(Konec.)

Liberalci o ljudstvu. Slovenski liberalci poznajo kmečki in delavski stan le takrat, kadar ga rabijo. Rabijo ga pa v prvi vrsti ob času raznih volitev. Tistikrat so liberalci z našimi kmeti in delavci nad vse pri azni, obetajo jim zlate gradove in nebesa že na zemlji, ako volijo liberalne kandidate. Hlinijo se tudi, da so dobri kristjani in da jim ljudstvo raje veruje, si obesijo okoli vratu celo rožni venec. Ko so pa volitve končane, tedaj je pa tudi z vso liberalno prijaznostjo in naklonjenostjo napram ljudstvu proč. Kmet postane zopet zarobljen in neumen, kakor je bil pred volitvami. Nesramni so liberalci celo tako, da javno v časopisih imenujejo slovensko ljudstvo neumno (»Slovenski Narod« z dne 13. t. m.). Še grše pa piše »Soča«, glasilo goriških liberalcev, o priliki padca liberalnega poslanca Štreklja, ki so ga Kraševci vrgli: »Slučaj, ki se je primeril državnemu poslancu Štreklju, nima kmalu primere v zgodovini. Ljudstvo, ki je tako fiktakovsko, ne zasluži, da se njegovi najboljši sinovi žrtvujejo zanj... Pravi, resnični, celi možje morajo z žalostjo zbežati od takega pokvarjenega ljudstva.« — Liberalci imenujejo brez sramote naše kmečko ljudstvo neumno, fiktakovsko in tako pokvarjeno, da morajo z žalostjo zbežati od njega. Priporočamo vsem slovenskim liberalcem, da ubogajo »Sočo« in takoj zbeže od slovenskega ljudstva kam daleč, magari na Culukafersko, kajti čim bolj bodo liberalci oddaljeni od slovenskega ljudstva, tem bolje se bo temu godilo.

Četrtek je bil odločen poslancu Ganglu za utemeljevanje njegovih nujnih predlogov. Ti so bili: učiteljske plače, kulturni davek, zboljšanje deželnih financ, splošna in enaka volivna pravica itd. za deželni zbor. Iz celega programa se je videlo, da se je hotel mož izkašljati v deželnem zboru. Resnobe itak ni prav nobene, saj mož je v svoji dobrodušnosti itak javno priznal v zbornici, da govori samo zato, da njegovi volivci bero. Torej vidite, da prav nič hudega ne namerava in da ni hudoben in nevaren človek. Zato mu je deželni glavar velikodušno ustregel in mu dal dovolj prilike, da razkaže svoje srce strmečemu svetu. V predlogih je zelo hiter. Zbornica skleni: v treh dneh se izdelajo vse postave in preskrbi tudi denar. Načelnik S. L. S. dr. Šusteršič je izjavil, da njegovi predlogi niso nič drugega kakor komedija. Kar se plač tiče, jih S. L. S. ne bo urejevala takrat, ko bodo liberalci zahtevali, sicer so pa že prošnje in predlogi v finančnem odseku. Torej je čisto nepotrebno, da se stavijo še novi predlogi. Kar se pa tiče splošne in enake volivne pravice, je to samo pesek v oči. Liberalci itak vedo, da za deželne zборе sedaj še ni dosegljiva, če bi se na doseglja, bi šli pa liberalci itak po copatih iz zbornice, kar jim gotovo ne bi bilo všeč. Izjavil je, da bo S. L. S. glasovala proti vsem takim nujnim predlogom, ker še čaka veliko nujnejših stvari obravnave, kakor so pa te. Seveda so bili vsi predlogi odklonjeni. Gangl je pa tudi dosegel svoj namen: volivci bodo brali njegove govore. Koliko jim bo s tem pomagano, je seveda drugo vprašanje. V tisti seji je še poslanec Z a b r e t utemeljeval svoj predlog za ustanovitev

zimskih kmetijskih tečajev

na Gorenjskem. Predlog je bil sprejet. Poslanec H l a d n i k je pa govoril

za razbremenitev občin krškega okraja, glede stroškov, ki jih imajo za meščansko šolo v Krškem.

Na vprašanje posl. J a k l i č a, kdaj se bodo zgradile

ceste v žužemberškem okraju,

je deželni glavar pojasnil, da se bodo v kratkem vršile obravnave za odkup sveta, a prihodnje leto se bodo ceste gotovo zgradile.

Živinozdravnika za reško dolino

je zahteval poslanec Ravnikar, ker sedaj kmet za svojo obolelo živino nikjer ne dobi zdravniške pomoči.

Zaduja seja

se je začela v petek, 15. oktobra, ob 9. uri dopoldne. Na dnevnem redu je bila

ustanovitev deželne banke.

Poslanec Mandelj je povedal, zakaj je ustanovitev deželne banke potrebna in kako bi bila koristna za celo deželo in njene finance. Ker pričakujemo, da bo poslanec Mandelj »Domoljubu« bistveno sam poročal, ne bomo sedaj več omenjali, reči pa moramo, da je bilo poročilo temeljito. Proti banki sta nastopila baron Žvegelj in dr. Tavčar. Žvegelj je sicer statut pohva-

lil in obžaloval, da se banka že pred leti ni ustanovila, a je vendar proti njej. Zdi se mu, da Nemci ne bodo zastopani v upravnem svetu in da bodo mogoče tudi kake izgube. Dr. Tavčar se pa boji tudi tukaj strankarstva in banka mu smrdi po klerikalizmu. Mož je res usmiljenja vreden. Izborno je zavrnil napade nasprotnikov

dr. Krek.

V deželi nimamo nobenega zavoda, ki bi gledal na korist dolžnikov. Hranilnice skrbe zase. Za dolžnike kmete je to slabo. Kmetje morajo dobiti priliko, da dobe posojila tam, kjer se bo varovala njihova korist. Lotiti se bomo morali razdolževanja. To prevzame lahko banka v lastni režiji, ker sedanje posojilnice tega ne zmorejo. Z ustanovitvijo banke popravimo grehe prejšnjih časov. Dr. Tavčar se boji, da bi se banka strankarsko ne izkoriščala. Zastopnik manjšine lahko sumi. Njega ne moremo prisiliti, da bi nam zaupal. A ogorčen naj bi bil šele potem, ko bi opazil kako napako. Nad banko je deželni odbor in zbor. Tu je manjšina zastopana in njena dolžnost je banko nadzirati. — Popolnil je dr. Krekova izvajanja

dr. Lampe.

Kar nasprotniki nasvetujejo, bomo uvaževali. Naš zavod bo moral trgovsko nastopati. Kreditov, ki ne bodo varni, ne bo smel podeljevati. V kuratorij bomo volili sposobne ljudi, pa naj pripadajo večini ali manjšini. Dr. Tavčar pravi, da je statut za nič. On je pa sodeloval v odboru, kjer se je statut sestavljal. Svetujem mu, da naj delo banke pridno nadzoruje, saj je deželni odbornik. Ko je še poslanec Mandelj zavrnil ugovore nasprotnikov, je bil statut deželne banke sprejet in deželni glavar je prekinil sejo do 3. ure.

Liberalci v rožicah.

Na dnevnem redu je bila še edina točka, in sicer

novi poslovnik

za deželni zbor. Ta je potreben, ker je potreba onemogočiti, da bi kaka razposajena peščica poslancev, ki le zaradi volivnih privilegijev sedi še v deželnem zboru, ovirala delo deželnega zbora. Ob tej priliki smo pričakovali, da se bodo liberalni poslanci borili z uma svitlim mečem proti novemu poslovniku, ki jih bo precej utesnjeval pri njihovem delu v deželnem zboru, pa vidimo, da smo bili nespametni, ker smo pri teh ljudeh iskali um, ki ga nimajo, in »svitli meč«, ko jim je vendar priročnejša gnojnica. Danes so imeli v svoji sredi tudi diko iz Kravje doline in Zupančiča, ki sta se morala tri dni izogibati deželnega zbora. Dr. Novak je večkrat potrkal Turka na ramo, češ: To je ponos. Iz veselja, da ga imajo zopet v svoji sredi in morda na bodočo zmago so si ga opoldne precej več privoščili, kakor bi bilo prav in pametno in ob treh so se žarečih obrazov in korajžnih src vrnili v zbornico. — Takoj, ko je dr. Krek stopil za mizo, odkoder se govori, so začeli liberalci sipati psovke in medklice. To pa ni dr. Kreka čisto nič motilo, če je bilo treba, je takoj odgovoril na kak medklic, sicer pa

govoril in dokazoval, kako je potrebna izprememba poslovnika. Sedanji poslovnik je star že 46 let. Izpremeniti se morajo vsa določila, ki lahko ovirajo delo deželnega zbora. Delovanje deželnega zbora se mora olajšati, da se bo vršilo hitreje in ceneje. Naša stranka zahteva tudi v državnem zboru izpremembo poslovnika. Liberalci so bili ves čas kakor na žrjavici. Tudi grof Barbo, ki je govoril za Krekom, jih ni mogel pomiriti, ker se je tudi ogra-val za izpremenjen poslovnik. Za njim pa vstane

liberalni gromovnik

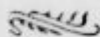
dr. Triller. Mož je podoben praznemu sodu, ki ima močan glas, a notri ni nič. Po kratkem govoru, v katerem napada deželnega glavarja, deželnega predsednika in S. L. S., stopi iz klopi, raztrga poslovnik, in ga vrže pred glavarja. To je bilo zgovorjeno znamenje za liberal. bando. Začno kričati, s knjigami tolči po mizah, kar je bolj potuhljenih, kakor Knez in Vilfan, so pa teptali z nogami in premikali s predali. Knez še nikdar ni bil tako korajžen kakor takrat. Prvič smo slišali njegov glas v zbornici, ko je kričal na glavarja in vpil, da bodo liberalci dobili večino v deželnem zboru. Škoda se nam zdi papirja, da bi popisali te divje prizore, ki so se godili v zbornici. Razum Tavčarja, Gangla in Višnikarja vsi liberalci razbijajo in tulijo. Deželni glavar proglasi tajno sejo, veli izprazniti galerijo in skliče disciplinarni svet. Liberalci pa še vedno tulijo in razgrajajo, Triller razbije težek stol, a od naših poslancev se nihče ne razburja. Pomi-lovalno in porogljivo so zrlji te dične zastopnike meščanstva, cvet meščanstva, ki ne zna drugače braniti svoje pravice in koristi, kakor z ropanjem in zmerjanjem. Žalostna stranka! Pet juristov ima v svoji sredi, a vsi ti ne morejo zadrževati niti 24 ur sprejetja ene postave. Namesto duha v glavi, ki naj bi jim pomagal, se nasrkajo vinskih duhov, predno grede v bitko. Zazeblo nas je, ko smo videli vso to revščino, in vso dekadenco, ko so odvetniki-poslanci dr. Triller in Novak brusili čisto navadne prostaške psovke. Taki ljudje ne zaslužijo pardona!... Disciplinarni odsek je kmalu izrekel svojo sodbo in izključil od seje Kneza, Pirca, Oražna, Novaka, Turka in Trillerja. Pričakovali smo, da se bodo pustili pometati iz zbornice, da bi vsaj svojim ljubljanskim somišljenikom kazali svoje junaštvo in rane, a kaj, ko so se razkadili vinski duhovi, upadlo jim je srce, Tavčar jim je velel, naj pobero šila in kopita, on je pa izjavil, da se njegova stranka več ne bo udeleževala seje, ker so ji nasprotniki očitali, da se je samo za to preselila k buffetu, da ondi žró. To je pa grdo obrekovanje. To je izjavil in je šel. Tako so liberalci iznova sramotno pobegnili iz parlamentarnega bojišča. Na to je pa dr. Šusteršič v imenu svojega kluba izrekel deželnemu glavarju

zaupanje in spoštovanje,

kar je izzvalo viharno navdušenje in ploskanje vseh poslancev. — Na to je bil v par urah sprejet novi poslovnik deželnega zbora, kateri bo omogočil plodonosno delo

v deželnem zboru. H sklepu je pa deželni glavar povdaril, kako plodonosno je bilo zadnje zasedanje. Sklenilo se je mnogo važnih postav, ki vse bodo ljudstvu v korist. Potem je pa deželni predsednik prebral cesarjev ukaz, vsled katerega je bilo zasedanje odgodeno.

Tako smo ob kratkem poročali o delovanju deželnega zbora. Ako vlada da nove postave cesarju v potrjenje, dobimo kmalu nov lovski zakon, občinski red, šolsko postavo, deželno banko i. dr. To so stvari katere je ljudstvo že mnogokrat zahtevalo. Poslanci so sedaj to izpolnili, v prihodnje pridejo pa še druge reči na vrsto, pa naj bo liberalcem všeč ali ne.

LISTEK.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(Lucij Flav.)

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

(Dalje.)

Vkljub temu preostane Luciju semintja prosta urica, ko lahko svobodno poleti v Betanjo, kjer zasije na vseh obrazih veliko veselje, kadar vidi Benjamin prihajati svojega prijatelja na mirno dvorišče. Skrbne roke značn osamljenemu domovju v kratkem času nadele dokaj prijazno in vabljivo lice. Tudi stari Sila, ki je bival od meseca aprila v grobni votlini Lazarja, se je slednjič prikazal na dan. Mož se Benjaminovemu trkanju in klicanju dolgo časa ni hotel odzvati, tako da je mislil deček, da je starec v zapaljeni votlini najbrže umrl ali pobegnil kam drugam. Zato pokliče na pomoč Natanaela in tako odvalijo kmalu njune krepke roke težki kamen na stran. Šele zdaj se oglasi v kotu starčevo mrmranje, tako globoko in turobno, da bi mlada junaka rajrajše popustila vse skupaj in zbežala v hišo. Toda slednjič se bojazljivi Sila vendarle izvali iz svojega brloga ter si upa iti celo v hišo, seveda ko se je trdno prepričal, da ni daleč naokoli nobenega Rimljana. Le svetinj, ki jih je čuval med tem časom pri sebi, si ne upa prinesiti iz svojega skrivališča, četudi ga navzoči prosijo na vso moč, naj jim jih pokaže samo za kratek trenotek. »Dobro so skrite, kjer so,« se izgovarja vsiljivim prosilcem. »Nikomur drugemu jih ne bom izročil kakor Evzebiju ali pa škofu Simeonu!«

Ko zopet sedi stari vrtnar nekega dne po dolgem času brezskrbno za mizo in se krepča z mehkim kolačem, ki ga je postavila predenj skrbna Rahela, ter pokuša kupico vina, prihiti Benjamin v sobo, rekoč: »Lucij gre, toda danes ga spremlja tudi neki rimski vojak!«

Komaj izgovori Benjamin te besede, že stoji kupica nezaupljivega vrtnarja prazna, dočim je izginil kolač pod širokimi gubami njegovega plašča. Ves prestrašen in zbegan plane Sila iz sobe ter si ne pusti dopovedati, da je Lucij eden najzanesljivejših prijateljev. »Rimljani so Rimljani!«

zammra starec, zbeži skozi vrtna vrata in smukne v svoje čudno skrivališče.

Lucij je danes pripeljal s seboj desetnika Marcija, kateremu je pri gradnji napisov kamen težko pohabil desnico. »Pripeljal sem ti starega znanca,« pravi stotnik, obrnjen proti Tamarji. »Zdaj se ti ponuja zopet lepa prilika, da se odlikuješ kot bolniška strežnica, zato bo pa Marcij za plačilo čuval vašo hišo nasilnih in roparjeljnih vojakov. Saj se ga še spominjaš, ko smo se prvič videli?«

Seveda ga pozna Tamara in zato ga vsa hiša pozdravi kot dragega gosta. Med tem ko obvezuje mladenka ranjenčevo desnico in mu jo polaga v mehke povoje, pripoveduje Lucij najnovjše dogodke, ki so se pripetili med zadnjim obleganjem.

Nečloveška beda, ki stiska že tako dolgo uboge oblegance, je zadnje dni prekoračila svoje najsrajnejše meje. »Tita samega spreletava groza, kadar se domisli gorjã, ki ga je nakopal temu mestu, in trdi, da so vse to zakrivile hudobije meščanov in kazen božja. Ravno včeraj nam je pripovedoval strašen slučaj. Siromašna žena, zblaznela od lakote in pomanjkanja, je zaklala svojega lastnega otročiča ter spekla malega mrliča na ognjišču. Ko je zadišala pečenka, so pridrli v hišo roparji ben Giore, ji zagrozili z meči in zahtevali zase pripravljeno jedilo. Z blaznimi pogledi stopi mati pred nasilneže, vzame grozotno jed ter jo postavi prednje, rekoč: »Če sem jaz jedla, tudi vi ne boste tako tenkočutni, da bi se branili!«

»Grozno, grozno!« vzklikajo poslušalci. »Ali še ne bo konca teh strašnih dni?«

»Kmalu pride konec. Jutri bodo slednjič zabobneli ovni ob jeruzalemsko obzidje in ta boj bo zadnji, odločeni. Obleganci se vojskujejo in upirajo raz obzidje s skrajnimi in poslednjimi močmi. Vse je že izgledala lakot. Toda, kar sem ti hotel povedati, Benjamin: od včerajšnjega dneva nisem mogel opaziti nobenega golobčka več na oni hišici, ki nam je vsem znana. Zdi se mi, da sem še predvčerajšnjim videl dvojico; tudi danes sem pazil na ono stran, toda videl nisem ničesar.«

»O joj!« se užalosti Benjamin. »Roda je najbrže vse poklala!«

»Ali pa so jih pomorili gladni roparji s puščicami in ubili tudi Pavlina, njegovo mater in obe služabnici,« pripomni Natanael.

»Te je gotovo že zdavnaj lakota ali kuga spravila s sveta,« jame tarnati Rahela.

»Čuval jih bo Bog in njegovi sveti angeli,« izkuša tolažiti Tamara. »Pavlina mi je nekoč pripovedovala, da ji je napovedala Mati Gospodova, da bo bolnica preživela bedo in stisko teh dni in šele po osvojitvi mesta zapustila to solzno dolino. Upajmo, da so ž njo vred tudi vsi drugi ostali še živi. O Lucij, ne morem te dovolj prositi, da jih takoj sprejmeš v svoje varstvo, kadar boste vdrli v mesto.«

»Tudi če bi ne bil kristjan, bi to zahteval od mene čut hvaležnosti,« odvrne poslanik. »Toda kje naj iščem Evzebija in njegovo blago ženo Salomo?«

»V Davidovem poslopju, kjer je postavil Gospod Zakrament ljubezni — ne bo jih treba iskati daleč od tod. Ah, pa saj ne poznaš one hiše, ko nisi bil nikoli tam.«

Benjamin in Natanael sta v svojem navdušenju takoj pripravljena pomagati Luciju kot vodnika po osvojenem mestu.

Toda poslanik pravi, da Rimljani nikdar ne puste tako mladih in nezkušenih ljudi preblizu obzidja in si bo že sam znal na ta ali oni način pomagati iz zadrege.

»Toda molite ta čas,« pripomni poslanik, »da ne pride moja pomoč prekasno. Kajti povelje, katero je ukazal danes Tit razglasiti vojaštvu, je strašno kruto in krvavo. Zapovedal je vse upornike, katere bodo zasačili z orožjem v rokah, pribiti na križ in pomoriti vrhutega vse bolne in slabotne. Izmed mož in mladeničev pa bo izbral najlepše in najkrepkejše za svoj slavnostni vhod v rimsko mesto. Vsi ostali prebivalci, moške in žene, bodo morali oditi v Egipet kot državni sužnji v ondodne rudokope, ali pa bodo prodani na ladje kot vesljači in opravljali težka dela pri zidanju javnih poslopij. Vsakdo, ki še ni dosegel sedemnajstega leta, bo prodan v sužnost.«

»Strašno, strašno!« se zgražajo navzoči.

»Ali ne moreš omehčati Tita, da bi nekoliko omilil svoje povelje?« vpraša Tamara.

»Trudil sem se na vso moč, toda zaman. Tit je pravi, pristni Rimljan in pogan, o krščanskem usmiljenju ne najde niti sledu v njegovem srcu,« odgovori Lucij. »Priznati moramo, da je blazna trdovratnost judovskega ljudstva silno raztogotila poveljnika in njegovo vojaštvo. Čas usmiljenja je minul, tako je zaklical poveljnik zboru duhovnikov, ki so ga ob času tempeljskega požara prosili milosti, ter jih nato ukazal zaporedoma usmrtiti.«

Rabi Sadok vpraša, ali bi ne bilo mogoče z večjo vsoto denarja omiliti krvavega povelja; poslanik mu odgovori, da je povelje že razglašeno posameznim legijam in ni pričakovati kake izpremembe. Nato se vrne Lucij pred obzidje, ostali pa pričakujejo s strahom nove šibe božje, ki ima zdajpazdaj udariti zadnje ostanke upornega judovskega ljudstva.

Drugi dan spremljata Benjamin in Natanael desetnika, s katerim sta takoj sklenila zaupno prijateljstvo, vrh Olske gore. Pred njihovimi očmi leži v nižavi razgrnjeno sveto mesto. S počrnelih in osmojenih zidov porušenega templja se dvigajo tuintam proti nebu lahni oblaki dima. »Žerjavica pod pogoriščem je še zmerom tako vroča,« pravi Marcij, »da smo morali ustaviti delo, ko smo v pepelu brskali in iztikovali po zlatu, dasiravno so se že kar na površju prikazale obilne kepe te žlahtne kovine. Vročina je bila tako silna, da so popokali celo marmorni stebri in ni ostalo na njihovem mestu ničesar drugega, kakor veliki kupi kuhane apna.«

»Do pičice tako, kakor je bil napovedal Gospod, ko je rekel: ‚Resnično vam povem, kamen ne bo ostal na kamnu, ki ne bo razdejan,‘« pripomni Natanael.

(Dalje prihodnjič.)

Razgled po domovini.

Volltve v obrtno sodišče se za delojemalce vrše 14. t. m. in za delodajalce 16. t. m. Oba kroga interesovanih volltvecev naj se za to važno zadevo zanimata vsak v svoj prid. Prihodnjic prinesemo daljši članek o obrtnih sodiščih.

Duhovske spremembe v mariborski škofiji. Konzistorijalni svetnik in stolni dekan dr. Ivan Mlakar je imenovan za vizitatorja dekanijskih uradov Maribor levi breg, Celje in Ptuj; naddekanom in vizitatorjem so imenovani konzistorijalni svetniki Jožef Majcen za naddekanat Maribor levi breg, ki obsega dekanate Jarenina, Sv. Lenart v Slov. goricah, Ljutomer, Marenberg in Sv. Tomaž pri Veliki Nedelji; Bartolomej Voh za naddekanat Maribor desni breg, ki obsega dekanije Stari trg, Vuzenica in Zavrč; Martin Matek za naddekanat ob Savinji, ki obsega dekanije Braslovče, Gornji grad, Konjice, Nova cerkev, Slov. Bistrica in Šaleška dolina; Jakob Kavčič za naddekanat ob Savi, ki obsega dekanije Kozje, Šmarje, Rogatec, Laško in Videm.

Sežiganje trupel v Avstriji ni dovoljeno. Neko praško pogrebno društvo je prosilo za dovoljenje, da sme napraviti v Žižkovu krematorij. To prošnjo so odbile vse upravne oblasti. Omenjeno društvo se je pritožilo na upravno sodišče, katero je pa pritožbo zavrnilo. Slovenski svobodomiselnici bodo sedaj gotovo zagnali velik jok, ker je s tem šla po vodi tudi ideja jugoslovanskega krematorija. Če bodo Lotrič, Zalar in tovariši tudi na zadnjo uro sedanjih misli, jih bodo morali sežgati kje na Laškem. Ker pa prevoz trupla precej stane, jim priporočamo, da že sedaj pričnejo hraniti v ta namen. Lotrič na primer kar lahko svojo ustanovo, ki jo ima po nekem župniku, na stran devlje, Jekovec in Lah pa nagrade, ki jih dobivata od katoliškega »Vrtca«, oziroma od katoliške družbe sv. Mohorja.

Prebivalstvo na zemlji. Kakor so učeni statistiki izračunali, je na zemlji okrog 1 milijarda 538 milijonov ljudi. Angleška z vsemi svojimi kolonijami ima 403 milijone prebivalcev, Kitajska 350 milijonov, Rusija 152 milijonov, Združene države v Severni Ameriki 98 milijonov, Francija 81 milijonov, Nemčija 78 milijonov, Avstro-Ogrska 50 milijonov, Turčija 38 milijonov, Italija 36 milijonov itd. Največja mesta so: London s 7, New York s 4, Paris s 3 milijoni prebivalcev. Tem slede Chicago, Berlin in Dunaj, ki imajo okrog 2 milijona prebivalcev.

Duhovske vesti. Za župnika v Mirni peči je imenovan č. g. Štefan Trškan, kaplan v Prečini. Sedamji mirnopedški župnik č. g. Anton Zore je dobil župnijo Motnik. — Č. g. Albert Pravst, kaplan v Podbrezju je postal župni upravitelj na vipavski Planini. — Č. g. Franc Kimovec, prefekt v Alojzijevišču je šel nadaljevat študije v Rim.

Smrtna kosa. Umrl je v Eggenbergu frančiškan P. Roman Arnuš, ki je svoj čas deloval tudi v Ljubljani in v Gorici. Bolan je bil samo dva dni. — Pri Spodnji Kungundj na Štajerskem je umrl č. g. A. Vojsk,

župnik ravnotam. Star je bil šele 56 let. — Naj počivata v miru!

Strašna nesreča na lovu. Iz Št. Vida pri Zatičini se nam poroča: Mimolj teden se je na lovu po nesreči sprožila puška lovcu Kutnarju in je strel zadel njegovega prijatelja g. Antona Kovačiča, posestnika in gostilničarja v Štoriju pri St. Pavlu, tako nesrečno v zadnji del života, da je zadeti po opravljeni sv. spovedi na vozu izdihnil. Pokojnik je bil vesel družabnik, priljubljen po celem okraju. Zapušča ženo in doraslega sina, s katerima žaluje za pokojnim vsa okolica. Bog jih tolaži! Pokojnemu želé večni mir in pokoj vsi prijatelji!

Iz Kranja. Dne 24. oktobra je umrl v Kranju 82 let stari cerkovnik Franc Gabrič, ki je tu zvesto opravljal cerkveniško službo nad 40 let. — Dne 26. oktobra je pa umrl trgovec Karol Puppo. Oba sta bila spoštovana in krščanska moža.

Lep dar. Ako bi se vsi Mohorjani pri prejemu letošnjih knjig spomnili naših trepečih obmejnih bratov ter darovali za nje vsak po 2 vinarja, bi to bila lepa vsota 1710 K 25 vin. Ako bi pa rodoljubje šlo še višje in bi vsak Mohorjan položil obmejnim bratom na oltar 10 vinarjev, bi to bilo 8551 K 40 vin. To so številke, katerih bi se obmejni bratje razveselili. Zato pa: Odpri roke, odpri srce!

Zopet nesrečni alkohol. Ubil je 17. m. m. kurjač južne železnice Franc Avguštin posestnika Jožefa Lešnika iz Sv. Nikolaja na Dravskem polju. Prej sta še pila v neki gostilni v omenjeni vasi, a sta se sprla, ker je Lešnik nasprotoval poroki svoje hčere z Avguštinom. Lešnik je zagrabil Avguština za vrat, ta je pa udaril Lešnika s tako silo s pestjo po glavi, da je bil Lešnik takoj mrtev. Ubijalec je prišel drugi dan v neko gostilno v Mariboru, pojedel na enem mestu tri porcije golaža in mirno pravil o svojem dejanju. Potem je šel in se javil sam policiji.

Ponarejanje živinskih potnih listov se je v zadnjem času med našim priprostim ljudstvom precej udomačilo, ker se ne zaveda, da se s tem krši postava in da je tako početje kaznivo. Živinski potni list je javna listina in kdor jo samolastno popravi, zapade čisto kaj občutni kazni. Znan nam je slučaj, da je imel nek živinorejec potni list za svojega vola za 8. julija, ker ga ni prodal, ga je gnal 18. julija zopet na sejem ter pripisal k osmici številko eno. Toda ta popravek je oblast izsledila in mož je dobil šest tednov zapor.

Kap je zadel č. o. Gelazija Kobal, kapucina v Sv. Križu na Vipavskem. Priporočila se vsem znancem v memento.

»**Slovenski Gospodar**« piše: Sv. Urban nad Ptujem. Dne 17. septembra t. l. je začelo pred poldnem goret pri posestniku Francu Zelenko v Gomilcah, občina Destinci. Tukaj se je zgodil zanimiv, kakor tudi za marsikoga poudarljiv slučaj. Par korakov je oddaljena s slamo krita hiša posestnika Martina Brumen, katera je bila v največji nevarnosti, da se vname, toda vsled velike neustrašenosti tistih, kateri so bili na strehi ter branili, je posledje

vsled ostalo, a streha je bila tako poškodovana, da je imenovanemu posestniku M. Brumen pritekla voda v hišo. Posestnika sta bila zavarovana oba pri zavarovalnici banke »Slavije« v Ljubljani. Prišla je komisija ter pregledala škodo samo pri posestniku Francu Zelenko. Martina Brumen pa slučajno ob prihodu komisije ni bilo doma, škoda pa se na njegovem poslopu ni pregledala, zato je vložil prošnjo, potrjeno od občinskega urada v Destincih, da tudi on trpi škodo vsled požara pri sosedu, katero je cenil do 600 kron. Prišla je zopet komisija in je cenila škodo samo do 20 kron. Toda namesto da bi mu izplačala vsaj te kronice, zahteva sedaj, da se plača do 1. novembra t. l. Martin Brumen komisijonelne stroške v znesku 73 K 80 vin. Do 20 kron cenjene škode pa da izgubi pravico, ker ni naznanil v 24 urah škode zavarovalnici. — Ako je znala prej dotična zavarovalnica, da se izgubi pravica do odškodnine, ako se ne naznani ob pravem času, bi mu pa ne pošiljala komisije ter mu tako napravljala novih stroškov. Tako dela torej zavarovalnica banke »Slavije« v Ljubljani s tistimi, kateri so pri njej zavarovani ter trpijo škodo.

Poljedelski tečaji. Po raznih krajih dežele namerava prirediti deželni odbor kranjski to zimo razne eno- do tridnevne poljedelske tečaje. One korporacije in občine, katere žele, da bi se v njih okrožju tak poljedelski tečaj vršil, obrnejo naj se tozadevno na deželni odbor najkasneje do 20. novembra t. l. Na prošnje, ki bi došle pozneje, se namreč ne bo več mogoče ozirati, ker bo še koncem novembra posebna v to postavljena komisija o prireditvah definitivno sklepala.

Smrtna kosa je vzela dne 2. oktobra Janeza Zvab, posestnika v Logu, v 82. letu starosti. Pokojni je bil delaven in marljiv gospodar; bil je tudi nadarjen čebelar in zato se tudi priporoča vsem čebelarjem v molitveni spomin!

Slov. katol. akadem. tehn. društvo »Zarja« v Gradcu si je na svojem prvem občnem zboru dne 29. oktobra 1909 izvolilo za zimski tečaj 1909/10 sledeči odbor: Predsednik tov. stud. med. Ljudevit Kramberger, podpredsednik tov. cand. iur. Ivan Brozovič, tajnik tov. stud. iur. Janko Koser, blagajnik tov. cand. iur. Miko Oberman, knjižničar tov. stud. iur. Janez Leskovec, gospodar stud. iur. Anton Kodre, odb. nam. tov. cand. iur. Ivo Česnik.

Iz Sovodn'a. Pripravljalni odbor »Kmetijskega izobraževalnega društva« v Sovodnju naznanja, da se bode vršil ustanovni občni zbor dne 7. novembra, ob 3. uri popoldne v gostilni »Opalta« na Sovodnju. — Odbor.

Avtomobilna zveza med Trstom in Opatijo. Zveza za promet tujcev v Opatiji bo upeljala avtomobilno vožnjo med Trstom in Opatijo. Poizkusna vožnja se je že vršila. Javni promet je bil odprt dne 1. novembra.

Gorenjske novice.

Iz ljubljanske okolice.

Iz Št. Jakoba ob Savi. V nedeljo, dne 24. oktobra je tukajšnja dekleška Marijina družba priredila dve igri, to je: »Najdena hči« in »Pri gospodi«. Pri obeh so dekleta izvrstno pogodile svoje vloge, dasi je zlasti prva igra precej težka.

Borovnica. Zadnje nedeljo je prišel k nam g. Slavko Ravnikar iz Ljubljane, ki je imel v našem izobraževalnem društvu zelo zanimivo predavanje o umni živinoreji. Velika dvorana našega krasnega doma se je napolnila vrlih Borovničanov, ki so z velikim zanimanjem poslušali skoraj eno uro g. Ravnikarja, ki je v* jako poljudnem predavanju povdarjal, da moramo skrbeti, da povzdignemo našo domačo živinorejo; živinoreja je v današnjih razmerah najboljši vir dobrih dohodkov za kmeta. Naš poslanec in predsednik izobr. društva g. Kobj je zahvalil g. predavatelja za njegovo zelo poučno predavanje.

Iz Št. Vida.

Dar Gospodu! Preteklo nedeljo je bil v mašnika posvečen najstarejši sin Klajdrove družine iz Broda, čast. gospod Anton Erjavec, ki vsled mladosti ni mogel prejeti sv. mašniškega posvečenja že julija meseca z drugimi novomašniki vred. Prvo slovesno sveto mašo bo gospod novomašnik daroval na Martinovo nedeljo, 14. t. m., dopoldne ob 10. uri v Št. Vidu. Pridigal mu bo rojak č. g. kaplan Kogovšek, Pevski zbor za to slovesnost pripravlja orkestralno mašo. Sodeloval bo godbeni zbor katoliškega delavskega društva iz Jesenic. Gospod novomašnik je nameščen kot kaplan v Žužemberk.

Hvala Bogu! Tako je zaklical vsak župljan preteklo nedeljo, ko se nam je povedalo, da se bo naše pokopališče vendarle podaljšalo. Sedanje je premajhno in zato prenapolnjeno. Posestnika prostora za pokopališčem pa sta sedaj odstopila toliko sveta, da se bo pokopališče v dosežanji širini podaljšalo za 50 metrov.

Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Dravljah priredi prihodnjo nedeljo, 7. t. m., popoldne ob štirih svoje drugo javno predavanje v društveni dvorani pri Pežjaku. Člani in prijatelji, pridite polnoštevilno!

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Žabnice. V nedeljo, dne 24. oktobra se je pri nas ustanovila občepotrebna »Družba treznosti«. Zjutraj je imel tozadevni prepričevalni cerkveni govor pri službi božji župnik in urednik »Zlate Dobe« g. Janez Kalan iz Ljubljane, popoldne je pa še predaval v našem izobraževalnem društvu o alkoholizmu kot največjem škodljivcu človeštva v časnem oziru, in na podlagi statističnih tabel in drugih podob neovrgljivo dokazal pogubne posledice pijančevanja. Hvala g. predavatelju za ves njegov trud! Po predavanju se je vršilo vpisovanje v »Družbo treznosti«, h kateri je pristopilo 45 članov in članic, med njimi 12 v I. stopinjo. Bog jim daj stanovitnost, da bodo vztrajali v družbi! Bodi tu še izrečno omenjeno, da

je družba cerkvena in z odpustki obdarovana ter razun nezatnega povračila za vsprejemnico ne povzroča nobenih stroškov, pač pa vse ude varuje nepotrebnih izdatkov za škodljivi alkohol in jih tako napeljuje k varčnosti. Pristopajte torej!

g Iz Doba. Dne 24. oktobra t. l. je blagoslovil naš gosp. svetnik Janez Grčar novo kapelo tik župnišča. Posvečena je v čast presv. Srcu Jezusovemu. Delo hvali mojstre. Kapelo je prav lično sezidal zidarSKI mojster g. Anton Urbanija iz Žič v Rovski župniji; kip presv. Srca Jezusovega je zares mojstrsko delo kiparja gosp. Franc Ks. Tončiča iz Kamnika. Občudovali smo lepo število kipov, delo omenjenega g. kiparja, ki se nahajajo po kamniški okolici. Po našem okusu prekosi naš kip vse ostale. Častitim farnim predstojnikom tega kiparja najtopleje priporočamo. Soha je kakor živa, cena prekrasnemu delu prav nizka. Dob se prenavlja! Lansko leto se je naredila ograja okrog pokopališča, lepo delo ključavničarskega mojstra g. Fr. Končan iz Domžal; stala je precej denarja, a krasi cerkev in pokopališče. Čast mojstrom, posebno gospodu svetniku, ki je vso stvar sprožil in v veliko zadovoljnost Dobljanov vse lepo izpeljal. Izletniki v Dob, pridite pogledat, videli boste v Dobu več, kakor se Vam tu piše.

g Šmartin pri Kranju. Še nam je v spominu zadnja veselica našega izobraževalnega društva, a že nas je zopet 24. oktobra razveselilo z novo prireditvijo, z igro. Tudi pri tej so pokazali naši vrli mladeniči, da imajo smisel za kaj idealnega. Pohvaliti moramo vse od prvega do zadnjega, vsak je svojo ulogo častno rešil. Tudi kvartet, ki je vzrastel na domačem vrtu, je vsem ugajal. Jednako nas je deklamacija presenetila. — Bližajo se dolgi jesenski in zimski večeri, zato treba poseči po dobrem berilu, ki je v novo urejeni knjižnici na razpolago. S prihodnjo nedeljo se prično tudi predavanja v društvu, da se tudi teh v obilnem številu udeležujete.

Bohinjska Srednja vas. 25. oktobra je snežilo tudi po nižavi v celi zgornji dolini. Razen po višjih gorah je sneg že povsod izginil. — Zopet so začeli nekateri ljudje rovat proti našemu kmetijskemu društvu. Poslužujejo se v svoj namen raznovrstnih sredstev, seveda v prvi vrsti obrekovanja in laži. Da dotičniki od društva odstopijo, storijo popolnoma prav, sicer bo zadruga prisiljena take člane sama izključiti, do česar ima pravico po paragrafu 4. združinskih pravil. Seveda s tem še ne bo vse opravljeno, ampak bodo imeli obrekovalci zadruga priliko pred sodiščem dokazati svoja neosnovana sumničenja. Za take člane zadrugi ne bo žal, pač pa mora skrbeti, da drugi, dobromisleči in pametni ljudje ne bodo verjeli obrevalcem. Kar se tiče gmotnega stanja društva, izjavljamo, da ni najmanjšega strahu treba v tem oziru in tudi sicer je cela uprava v popolnem redu. Od zadnjega občnega zbora do danes so se tirjatve že za polovico zmanjšale. One, ki imajo kake pomisleke glede stanja društva, pozivljamo, da se pridejo preje sami prepričati o tem in potem šele govore. Zlob-

nemu obrekovanju, ki ima svoj vir v raznih liberalnih družčinah, trezen človek ne bo verjel kar tje v en dan. — Da n. pr. Lovrencu Škantarju in njegovi ženi naši združni zavodi ne morejo biti všeč, je umljivo, ker je Škantar nemškega mišljenja in se svoj živ dan trudi in peha za nemško planinsko društvo. Da so pa v zvezi s takim ljudmi celo ljudje, ki se štejejo za narodnjake in so člani slovenskega planinskega društva ter se celo delajo, kakor da domače slovensko planinsko društvo podpirajo, to je pa že nekoliko bolj čudna reč.

Zatekajo se ti in podobni ljudje med drugim tudi k najnovejši naši advokatinji, poštni ekspeditorici. Da se pri takih poslih na nefrankirana anonimna pisma, kakor so krožila n. pr. ob času občinskih volitev in katerih naslov je izdajal tudi pisavo ekspeditorice, pozabi včasih pritisniti kazenska znamka, ni čudno. Mi svetujemo gospodični ekspeditorici za enkrat samo tole: Vestno naj izpolnjuje svojo službo, natančno se naj drži uradnih ur in naj z vsemi strankami enako uludno in in olikano občuje. Nikar pa se naj ne vtika v stvari, ki ji niso nič mar, da ji morda ne bo žal! Ker smo že pri pošti, še nekaj! Navadno se začne na poštah uradovanje zjutraj ob osmi uri. Tudi pri nas je bilo svoje dni tako. Zdaj je odprta pošta šele ob deveti uri, oziroma takrat, ko pošto pripelje voznik, a odhaja pošta že ob 11. uri. Časa za opravke v uradu imajo torej ljudje prav malo. Ob nedeljah in praznikih pa je odprta pošta šele ob desetih uri, a ob 11. uri spet pošta odide, torej ravno, ko so ljudje v cerkvi. Mislimo, da imajo tudi Culukafri bolj moderne poštnne zveze kot pri nas v Bohinju, ki se toliko govori in piše o njem po svetu! Ni spaka, da se ob takih razmerah mora povzdigniti tujski promet!

Mekinje. Prihodnjo nedeljo, t. j. 7. t. m. bo uprizorilo izobraževalno društvo v Mekinjah veselico. Spored: 1. Šumj Marica, koračnica. 2. Na Šumskem izvoru, valček. 3. Skozi vas, koračnica. 4. Fabijola in Neža, igraček v štirih dejanjih. 5. Pri vaškem mazaču, komičen prizor s petjem. Začetek ob pol štirih. K obilni udeležbi vabi odbor.

Čebelarska podružnica v Kamniku ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 7. novembra t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni pri »Petru« v Kamniku z navadnim sporedom. Čebelarji, pridite polnoštevilno!

Dolenjske novice.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Št. Rupert. Zopet en dan naše vrle dolenjske mladine je zapisati v knjigo organizacije. Da, lep je bil naš dan v Št. Rupertu, tem lepši, ker so se sokoliči in od teh napojeni trije fantje popolnoma osmešili pred vsem ljudstvom. Mladeniški zbor je pokazal, da hočejo iti fantje po svoji poti, ki pač ni všeč liberalcem. Bilo je na shodu zbranih čez 500 ljudij, pretežna večina samih vrlih fantov iz Št. Ru-

perta, Mirne, Trebnjega, Mokronoga. Sv. Trojice, Št. Janža; jako veliko iz Trebeljnega. Ob 1. uri so otvorili zborovanje Orli tamburaši v kroju z pesmijo: »Lepa naša domovina« in »Naprej zastava Slave«, nakar je v novem domu pozdravil vse č. g. Ivan Strajhar. Z znakom Orla v roki je v kratkem pozdravu nagovoril vse došle, posebno brata načelnika odsekov V. Jeločnika in vse prijatelje mladeniškega gibanja. »S križem v roki hočemo se boriti za slovensko ljudstvo in njega mladino.« Enako je domačin podpredsednik pozdravil v prisrčni besedi enake mu kmečke fante, ki so voljni iti in hoditi roko v roki v boj za poštenost in krepost. Tamburaši so udarili nato »Hej Slovenci«. Kaplan Strajhar nato predlaga za predsednika zborovanju g. nadučitelja Pirnata iz Mokronoga, ki je hrupno pozdravljen prevzel predsedstvo in izjavil, da ni to čast, če deluje učitelj po krščanskih načelih za ljudstvo, ampak dolžnost, dolžnost, ki jo tirja ljudstvo od učiteljev. Nato govori č. g. kaplan Strajhar. Vera bodi vodnik. Nada tolažilo in Ljubav trdni temelj organizacije mladine. Vera v Boga in vera v lastno moč in pomoč božjo je, ki obvaruje mladega človeka in ga v skrivnostih svete vere dela ustvarjenega za delo. Nada, ki izzvira iz zaupanja na Boga in podporo poštenih ljudi, daje fantu in mladini sploh pogum, da ne omaga proti sovragu. Ljubav nas je združila, ljubav je zidala z žuljavimi kmečkimi rokami naš dom, Ljubav nas bode združila v boju za naše krščanske svetinje; Ljubav nas sili odpustiti, toda Ljubav je zopet, ki nas sili v boj in k odporu zoper greh in prijatelje greha. Kdor ni naš — je zoper nas. Močni smo miadi, če nas podpirajo in ljubijo stari izkušeni bojevniki božji z geslom: »Z Bogom za narod«. Sledilo je tamburanje in ob 2. uri odhod v cerkev. Vsi zborovalci so šli k litanijam, — naprej pa Orli v kroju. Po litanijah se je zborovanje nadaljevalo. Govoril je načelnik V. Jeločnik, ki je v ognjevitih besedah poln navdušenja pokazal, kaj hočemo. Red in pokorščina, zdržnost in zmaga volje, vztrajnost in ljubezen mora vladati med našimi vrstami. Ta ni junak, ki meče kamenje in pobija svojega bližnjega z nožem, ali pa ga šnops zmaga, da obleži. — Pri nas Orlih je šola značajev, kar ne smemo nikdar pozabiti: šola za življenje. V lepi besedi je nadalje predočil podobo slovenskega poštenega fanta v organizaciji Orlov. Navdušeno ploskanje je bil dokaz, da je brat načelnik govoril ljudem iz srca. — Podpredsednik Odlazek je pojasnil nalogo podpornih članov in pomen naraščaja, naj se starši vprašajo, kje so njihovi dečki ob nedejlah? Prav dobro je bilo vprašanje: Zakaj ima fant denar za gostilno, za društvo pa ne? Zakaj ga starši puste v slabo družino, k nam v društvo pa ne? Ker je bivše pripravljavne sokole bodel lep shod, so napojili par fantov, da so pred bližnjo gostilno jeli žvižgati in upiti, se je oglasil še enkrat g. kaplan, ki jim je izprašal med občnim smehom njihovo kosmato vest. Kot politični kužki so morali molče poslušati svoje lastne laži. Da se vidi, kaj hočemo, je deklamoval Franc Knez od naraščaja

lepo pesem in Zolet himno Orlov. Po navdušenih besedah g. kaplana Žitnika iz Mokronoga in revizorja Schöffa je predsednik zaključil lepo zborovanje, ki je trajalo tri ure. Orli so zatem med burnimi »Na zdar!«-klici odkorakali iz prostora do kaplanije, ljudstvo pa se je pod vtisom lepega nastopa Orlov in govorov razšlo v zavesti, da je cvet mladine na pravi poti — samo dobre volje je treba in kmečki fant se ne bo več boril z nožem in košom in v pijanosti pobijal ljudi, — ampak se bo boril z uma svitlim mečem! Hvala prisrčna vsem, ki so pripomogli do veljave našim mladim ljubom in fantom samim!

d Zagorje ob Savi. Nov sad nam je prinesla letošnja jesen, namreč telovadni odsek tukajšnjega »Delavskega bralnega društva«, ki se je ustanovil v nedeljo, dne 24. oktobra. Na ustanovnem shodu so govorili br. F. Terseglav, Zupan in Krische. Prvi je v jedrnatih besedah označil pomen in važnost mladeniške organizacije »Orlov«. Lepi so cilji, ki naj jih skuša doseči tudi novi odsek, namreč duševno izobrazbo skupno s telesnim razvojem in gibčnostjo. Oboje pa mora služiti končnemu cilju: narodovi blaginji. Zadnja dva govornika pa sta v navdušenih besedah bodrila fante k neustrašenosti in pogumnemu nastopu vkljub težavnim razmeram. Po končanih govorih je takoj 15 fantov javilo svoj pristop k odseku. Oglasili so se že tudi 4 podporni člani. Značilno je, kako so navdušeni fanje težko čakali tega dne, za nje tako pomenljivega, ko so padli zadnji oviri in pomisleki, ko so vrgli od sebe okove razmer, ovire svobodnega razvoja. Ni bila nasilna ta agitacija, ki je fante privedla do tega koraka, ampak lastno prepričanje in dobro umevanje časovnih potreb. Reklo se je nam sicer od gotove strani, da cepimo moči; ni res, le združujemo jih. Povdarjalo se je, da rušimo s tem narodno vzajemnost, prav tako neopravičeno. Kajti narodni interesi so nam sveti, a niso prvi. Prvi so verski in v okrilju katoliških načel ima tudi narodnost svoje pravične meje, svoj odličen prostor. Svobodni smo in v okrilju katoliških načel se hočemo tudi svobodno gibati. Nikomur ne napovedujemo boja v obliki osebnih preprirov in razprav, ampak boj velja napačnim načelom. Zagotoviti si hočemo potom mirnega dela svojo bodočnost in v tem oziru si od nikogar ne pustimo kratiti svobode. Prezirljivih opazk in sirovih psovok, ki kažejo duševno nazadnjaštvo, se ne bojimo. Vsakemu pustimo svoje, a zase zahtevamo tudi svoboden razvoj. Toliko v pojasnilo vsem. — Tudi naša dekleta vrlo napredujejo. Pred par tedni so uprizorile prekrasno igrano »Dve materi«. Igrale so vse brez izjeme z občudovanja vredno sigurnostjo ter izzvale tako priznanje vseh navzočih. To je bil sad truda in njih neumorne požrtvovalnosti, ki se ni udala nobenim težkočam. Prav tako dobro je bilo tudi petje, pred vsem je ugajal krasni solo v pesmi »Planinarica«, ki je izzval mogočen aplavz. Veselilo bi nas, ko bi se igra ponavljala. Tako moremo torej trditi, da se tudi pri nas uresničujejo besede: V vztrajnem delu je napredek!

d Dobropolje. Za telovadni odsek so darovali: g. Ant. Pfajfar, župnik v Dražgošah, 8 K; br. And. Orehek, kaplan, 50 K. Gospodoma bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala. Bog daj mnogo posnelcev. Na zdar!

Notranjske novice.

Idrijske novice.

n Iz Spodnje Idrije. Izobraževalna naša organizacija je na trdni podlagi. V svoji sredi ima za katoliška in slovenska načela vnete može in žene, vrle fante »Orle«, navdušena dekleta, ki se združujejo v »Dekliško zvezo«. — Čas poletja nam je hitro prešel v raznih zabavnostih in izletih. Sedaj se pa prične zopet resno izobraževalno zimsko delo. »Orel« je že začel. Poleg telovadbe ima vsakotedensko izobraževalno šolo, v kateri se Orli podučujejo v javnih nastopih in v predmetih, ki jim bodo zelo dobro služili v celem življenju. To je res izobraževalno, ne pa krokanje in ponočno vpitje, ki ga je večkrat slišati po vasi od znane sokolske strani. Tudi naraščaj »Orlov« ima vsako nedeljo enourno vzgojno šolo. Pa tudi izobraževalno društvo samo nad vse lepo deluje. V zadnjem času je obogatela njegova knjižnica za več lepih knjig, ki so bile ali od dobrih rok darovane, ali pa kupljene. Sezajte dobro po njih v zimskih večerih. Tudi za predavanja se bo kaj poskrbelo. Zadnje nedelje se je vršila seja Orlovega okrožja pri nas. Združena je bila s predavanjem g. učitelja Fr. Tratnika iz Črnega vrha, ki je nadaljeval svoje predavanja o zgodovini in razvoju šolstva na Kranjskem. V nedeljskih popoldnevih in večerih se društveniki zbirajte radi v prostorih našega društva!

n Iz Spodnje Idrije. Čas je, da se izčisti naša Fara. Kdor je liberallec, naj ostane, če hoče, še naprej v liberalni podrtiji. Kdor je mokrač, pa naj mokrači še naprej v svoji mokračariji. Nobenemu ne bomo branili ali se hoče napiti liberalnega ali mokraškega medu. Čas je pa za nas, ki smo zapisani pod zastavo Slovenske Ljudske Stranke, da stopimo enkrat odločno in očitno na dan. Dosedaj se je pri Fari godilo tako-le: Mokrači so pri volitvah spravili vse pokoncu, do zadnjega moža, in na svoje limanice lovili tudi naše može. Ravno isto komedijo so igrali liberalci. Žalibog, da so se tudi še med našimi vrstami dobili taki, ki so se dali potegniti sladkim besedam in obljubam. Marsikateri pa so ostajali ob volitvah doma, češ, kaj bo eden, če je zraven ali pa ne; in tako se je že prigodilo, da so imeli v naši, po veliki večini katoliški občini večino pri volitvah nasprotniki. To ne sme več biti. Dandanes se ne gre za posamezne osebe, ampak za stranko, za načela. Zato mi ne sovražimo nobenega človeka, ki pripada nasprotni stranki, ampak sovražimo in napovedujemo odločen boj le stranki, ki ima krive nauke, ki dela zoper vero. Saj vidimo ravno pri nas, koliko jih je, ki so šteti

bodisi med socialno demokracijo, bodisi med liberalce, ki pa sami priznavajo, da načela socialno-demokratska in liberalna niso prava. Vendar so v teh strankah, ali zato, ker se boje svojih hudih tovarišev, ali zato, ker so zaslepljeni. Pa naj bo že kakor hoče, mi se ne smemo ravnati po njih zgledu. Stranka naša mora biti naš ponos, brez ozira na to, ali je kateri osebi prav ali ne, moramo junaki biti, tedaj, ko se gre za to, da se pokažemo javno in očitno za strankina načela. In to je pri volitvah. Dolžnost vsakega moža naše stranke je, da pride volit, dolžnost pa tudi, da voli po svojem prepričanju, ne pa po prepričanju kakega nasprotnega agitatorja. Zato bodi naša skrb, da odženemo od sebe te sline muhe, ki bi se rade pasle na našem telesu in pile našo kri.

Vrhnjske novice.

Visok dostojanstvenik. Vrhnjsko župnijo je doletela izredna čast, da ima v svoji sredi visokega cerkvenega dostojanstvenika. Ta ugledna oseba je: ekscelencija grof Pettenegg, nadškof damietski, vizitator nemškega viteškega reda. Stanuje na Lesnem brdu v gradu, kjer ima svoje več stotisoč vredne cerkvene dragocene umetnosti. Ekscelencija hoče vsoto zimo preživeti na gradu v Lesnem brdu.

Na tisto tiho domovanje, kjer mnogi spé nevzdravno spanje, smo spremili dne 30. oktobra zemске ostanke dveh blagih mož iz Batne Brezovice. Pravijo, da je že gotovo petdeset let od tega sem, ko sta bi a dva mrliča istočasno na brezoviškem pokopališču izročena hladni zemlji, a lahko rečemo, da je že mnogo več nego petdeset let, odkar je brezovsko pokopališče isti dan sprejelo v svoje naročje dvoje trupel tako spoštovanja vrednih mož, kot sta bila pokojna Frančišek Umek in Janez Jeraj. Bila sta vzor - moža vsekozi. Vzgedna kristjana, skrbna družinska očeta, nevstrašena bojovníka v političnem boju za prava načela! Rajnki Umek je bil celo vrsto let občinski odbornik vrhnjski in kot tak je užival splošno spoštovanje. Ko smo se ob prazniku vseh vernih duš spominjali njiju, jih nismo pomilovali, temveč blagorivali smo jih, češ: »Pač blagor, blagor tebi, — tam dobro je za te! — Na srečnem božjem nebi — oj, moli še zamé!« — (Gregorčič.)

Utonil je pred kratkim na Blatni Brezovici nek triletni otrok. Pri vaškem vodnjaku se je prekucnil čez oklep v vodo in izdihnil.

Za prihodnjo nedeljo, t. j. dne 7. novembra se nam obeta nekaj veselega v »društvenem domu«. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov priredi ta dan veselic z jako izbranim sporedom. Poleg tamburanja in petja se bo uprizorila na našem odru prvič življenja polna igra »Novi župan Sinjegrajski«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Drugo nedeljo v mesecu, t. j. 14. novembra, priredi izobraževalno društvo v veliki dvorani »društvenega doma« javno predavanje. Predaval bo č. g. Leopold Turšič, kaplan iz Logatca. Tvarina predavanje u bo jako zanimiva, zato se je nadejati obilne udeležbe. Opozarjamo poleg

ženskih može in fante, naj ne zamudé lepe prilike!

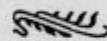
Iz raznih krajev Notranjske.

n Na Rakeku priredi k. slov. izobraževalno društvo v nedeljo, dne 7. novembra v prostorih g. Jož. Stržaja zabavni večer s pozdravom, deklamacijami in igro »Pri gosposdi«. Začetek ob 6. uri zvečer. Pridite pogledat, kaj so se dekleta naučile!

n Iz Ložic. Kmalu bode leto, ko je »Primorski list« javnosti sporočil, da se je v Ložicah porodila »spičamiš«. Potrebno je sedaj, da javnost izvé, kako se »spičamiš« razvija. Torej, kaj dela? Nu, vaje ima v drznem letanju po okolici. — Kako pa tudi ne! — Mojstri jo znani »abecedar« iz Gornjegapolja. Pomagajo mu pri tem še trije sosednji »abecedarji« iz obojih Plavij in iz Zapotoka. Časa imajo dovolj. — Nadzornik jim baje tudi ne dela sitnosti. — Pusti jim prosto roko. — Bali smo se, da nam bode ta nežna živalica večkrat kalila nočni mir v Ložicah. Do sedaj se je pa to le enkrat dogodilo. Bilo je meseca maja. Takrat je začela frleteti okolu gnjezda v Ložicah; tukaj je ona doma. Toda peruti so bile še slabe, ni mogla daleč, revica. — Bali smo se, da pogine. Julija meseca je sfrlela v Plave. Tukaj je pokazala, da se bode znala še najbolje sukati na plesišču, da je njen poklic ples. Pretečeni mesec je pa sferlela v Anhovo. Mislija je praznovati gotovo zmago deželnih liberalnih poslancev — spičamišarjev. — A glej ga spaka! — Štíme je bilo pre malo — dasiravno so šli voliti po želji gorenjepoljskega »abecedarja« vsi ajzenponarji s postajenačelnikom, dalje vsi lebljatarji in kar je s temi ljudmi sorodnih volivcev od Soče do italijanske meje. Jerič je bil izvoren. — Ali je Jerič vplival na »spičamiš« — ali je bilo vreme prehladno — bilo je dne 3. vinotoka deževen dan — »spičamiš« je šlo slabo s ferlenjem. — Pričujoči Kanalci so se usmili in jej pomagali. — Rekli pa so, da je najbolje, da doma ostane in ferli le okolu gnjezda. — Toda živalica je prav nemško-koroško-trmasta. Noče poslušati dobrega sveta Kanalcev. Odgovorila je, da sferli tudi v Zapotok obiskat svojo tovariško mlado »spičamiš«, ki jo vzgaja tamkajšnji »abecedar« po naročilu gorenjepoljskega »abecedarja«. Radi tega ni bojazen mala, da bi se jej v Zapotoku kaj hudega ne pripetilo. V Zapotoku se razume je ostrejši zrak kakor v Ložicah, v Plaveh ali v Anhovem. Kako se bode ta vzlet posrečil, bodem o priliki poročal.

n Bloke. Pretečeno nedeljo so priredila dekleta Marijine družbe svojo prvo predstavo: »Sveta Neža«. Igra se je vsestransko dobro obnesla. Vkljub temu, da nekateri še nikdar niso videli kake predstave in so skoro vse šele prvič nastopile, so se vendar znale prav uživeti v svoje vloge. Tudi deklamacije S. Gregorčičevih pesmij so bile prav lepe. Čast tem, kakor tudi dekletom vrle »Dekliške zveze« v Loškem potoku, ki so nas kar presenetile s svojimi ljubkimi pesmimi. Pridite še večkrat med nas! — Zanimanje za igro je bilo splošno. Nekateri so komaj čakali,

drugi so se bali, da bi ne bilo kaj pohujšljivega. V nedeljo je bilo vse očarano nad ganljivimi prizori, kakor nad krasnimi oblekami. Udeležba je bila ogromna. Na tem mestu bodi izrečena najpristrčnejša zahvala g. Fr. Modicu na Lahovem, ki nam je prepustil za igre svoj prostrani magacin. Marijina družba, kakor tudi izobraževalno društvo se še vnaprej priporoča njegovi naklonjenosti. Hvaležno omenjamo tudi one, ki so darovali les za gledališki oder: Zakrajne, Volčane, Hudo vrščane, Metuljčane in Fr. Lenarčiča, kakor tudi tiste, ki so nam denarno pomagali: U. Lavrič 10 K, F. Lenarčič 3 K, neimenovana 20 K. Vsa čast gospodični M. Zabukovec, ki je mojstrsko izdelala rimsko obleko. — V nedeljo, 7. novembra se na splošno željo igra ponovi, na kar opozarjamo tudi sosedna društva in družbe in jih s tem vabimo. — Zasmrdeti seveda je moralo ob tej priliki iz znanega liberalnega gnezda. Gotove ljudi najbolj skrbi, kam bo šel čisti dobiček. Da so takoj prišli na najbolj umazano misel in se na najgrši način izražali o Marijini družbi, se pri liberalnih pokvarjencih, ki zajemajo svojo duševno hrano iz »Slovenskega Naroda«, ni čuditi. Le tako naprej, ljudstvo vas vsak dan bolj spoznava. Mi seveda ne bomo polagali svojih računov vam, ampak našim organizacijam, katerih napredek naj blagoslavlja Bog!

Iz raznih krajev.

Iz Hrušice pri Podgradu. Pri nas ljudje zelo radi berejo »Domoljub«, če tudi smo že v Istri. Kako bi ga pa tudi ne brali radi; saj to je — lahko rečemo — za naše kraje edini časopis, kateri prinaša toliko podučnega gradiva za gospodarstvo, pa tudi za politično izobrazbo kmeta. Razum tega smo mi najbližji sosedje naših kranjskih bratov, vidimo njih lepe uspehe v gospodarstvu, posebno pa nam ugaja odločen boj, katerega neustrašeno bije slovensko ljudstvo proti brezverski stranki. To nas še bolj vzpodbuja, da radi segamo po »Domoljubu«. — Dobro bi bilo, da bi se tudi od nas katerikrat kaj pisalo v »Domoljubu«. To bi število naših čitateljev gotovo še kaj pomnožilo. Najprej nekaj o naši zadružni mlekarni. Naša mlekarna, katera je marsikateri mlekarni na Kranjskem že dobro znana, lepo uspeva. Sedaj šteje mlekarna že 342 udov. Mleka se je prejelo od zadružnikov leta 1908. 310.012 litrov. Zadružniki sami so prejeli za mleko 44.206 K 64 vin., vozniki 20.341 K 50 vin. Torej je prišlo leta 1908. denarja v naše kraje 64.548 K 14 vin. Ljudstvo je začelo spoznavati veliki blagor, katerega ima od mlekarn in začeli so se ljudje bolj zanimati za mlekarno, kar se vidi iz tega, ker prihaja kljub slabi letini letos vsak dan po 200 do 300 letrov več mleka v mlekarno, kakor druga leta. — Kakor skoraj povsod, ima tudi naša mlekarna strupenih nasprotnikov, kateri pri vsaki priliki trosijo nesramne laži, in to večkrat tudi taki, kateri se štejejo za može, — seveda zato ker

imajo kaj več pod palcem kakor drugi; a taki v naših očeh niso možje, ampak klepetulje; pri nas more veljati za moža le ta, kateri je pošten, značajan, dober katoličan in da kaj zna, in nič za to četudi je siromak. Prišel bo čas in kmalu bodo ljudje spoznali take možice in bodo obračunali z njimi za vselej. Letni računski zaključek, katerega smo poslali udom in tudi nekaterim neudom, zamašil je usta obrekovavcem naše mlekarne.

Goriška.

TREBA SPREMENBE!

Dne 30. oktobra se je vršila volitev iz skupine veleposestva. Na slovenski strani je prišlo volit 110 volivcev. Pripomniti je pa treba, da se najmanj 40 teh volivcev ni volitev udeležilo osebno, ampak je volilo potem pooblastil. Torej 110 volivcev je prišlo volit. Glasov pa je bilo oddanih 111. Kako je to drugače mogoče, kakor da se je vršila goljufija. Pa volivna komisija, ki je bila vsa liberalna, je več pooblastil S. L. S. popolnoma samovlastno in nepostavno zavrgla, med tem ko je pustila voliti popolnoma nepostavno tiste volivce, ki so volili že v kmečki skupini. To so očitni pregreški, ki jih je zagrešila liberalna volivna komisija. Zato ni čudno, da so liberalci dobili: Klančič 59, Rutar 59, Franko 58 glasov; naši pa le: Bolko 51, Grča 32, Zucchiati 52 glasov. Ker je razlika glasov tako majhna, nepostavnosti pa tako očitne, bo deželni zbor te volitve najbrže razveljavil. Prav!

Zanimive številke! 110 ljudi je izvolilo 3 poslance, v splošni skupini pa je 20.000 ljudi volilo ravno tako le 3 poslance. Ali ni to neumnost? Seveda, tudi veliko krivico pomeni to za našega kmeta! Teh 110 ljudi na slovenski strani in kakih 150 na laški strani je volilo skupaj 6 poslancev, torej eno petino deželnega zbora. Teh 5 poslancev je liberalnih in v popolnem nasprotju s poslanci, ki jih je volil slovenski in furlanski kmet. Ogromna večina našega in furlanskega kmečkega ljudstva je volila katoliške može. In deželni zbor naj bi pomenil voljo ljudstva. Sedaj pa tega ne pomeni, ker trgi in veliko posestvo ne čuti z ljudstvom. Če hočemo, da se bo v naši deželi začelo drugo življenje, moramo skrbeti, da bo odločevalo pri nas ljudstvo. To pa se zgodi, če se uvede pri nas splošna in enaka volivna pravica tudi za deželni zbor.

Volili smo poslance na katoliškem, narodnem in ljudskem programu. Zato pričakujemo od njih, da bodo po tem programu tudi delali. Za uspešno delo je treba večine. Te naši poslanci sami zase ne tvorijo. S kom se združijo? Z našimi liberalci? S temi bi se dalo morda govoriti v narodnih rečeh; pa že tu so preveč nezanesljivi in premalo so možje. Drugače pa so protikatoliški in protiljudski. Z laškimi liberalci? Ne! So protikatoliški, protislovenski, protivstrijski, protiljudski, protikmečki. Edina stranka, s katero se naši brez škode vežejo, so

katoliški Furlani. So nam sicer v narodnem oziru nasprotni, a imajo isti gospodarski in verski program. — Kaj bodo storili naši poslanci, ne vemo. To pa vemo, da njim in nam vsem mora biti program in načela — sveta stvar!

Liberalna surovost. Od vseh strani nam prihajajo poročila, kako surova je mladina, ki jo imajo liberalci po svojih društvi. Za danes dva slučaja! Iz Sela na Vipavskem nam poročajo vrli batunjski Orli, da so proti njim v Selu liberalci ustanovili »Sokola« dne 17. oktobra. Naš Orel iz Sela Makso Furlan je šel ob četrty uri popoldne iz Sela v Batuje k telovadbi. Na poti mu prideta nasproti dva Sokola iz Ajdovščine v kroju. Naš Furlan ju pozdravi z »dober večer«. Na mestu poštenega odgovora pa plane eden Sokolov na Furlana in mu hoče vzeti orlovski znak. Ko se je napadeni mladenič skušal obraniti nenadnega napada, ga divjak v sokolski obleki stisne, prime za brado, izpuli znak, zakolne grdo in odide proti Selu. Drugi Sokol pa je gledal ter na to odšel za vrednim »bratom«. Ime napadalca je znano. Znano pa je tudi, da je eden teh divjakov komi v botegi v Ajdovščini. Kmetije, le podpirajte ajdovske liberalce in jim polnite žaklje, da bodo lažje sramotili in napadali poštene vaše sinove. — Drugi slučaj se je zgodil v Gorici. Tu so nekega večera, ko ni bilo telovadbe, vdrli Sokoli v prejšnjo telovadnico katoliških Orlov, zapodili ven nekaj mladih dečkov, ki so se slučajno nahajali notri, razbili peč, pokvarili drog ter odšli. Povejte nam ljudje božji, če to ni surovost. In ta duh goje danes liberalci povsodi med našo mladino. Kam pridemo po tej poti? Ali ste brali, kaj so liberalci, socialisti in anarhisti počeli v Barceloni? Druga Barcelona postane naša domovina, če pustimo, da bodo liberalci po svojih društvi še nadalje kvarili mladino. Kdor je katoličan, ne sme pustiti, da bi njegov sin bil član Sokola ali kaknega liberalnega društva. Katoliški stariši! Svoje sinove pošljite v katoliška društva. Nadalje vemo pa še tudi, da mnogo teh najhujših sokolskih zagrizencev je kruh prj naših ljudeh; da, celo v izrecno katoliških zavodih so nastavljeni in masno plačani ljudje, ki jih vidiš povsodi, kjer je treba udariti zoper »klerikalce« in cerkev. Take ljudi proč od sebe! Naši ljudje naj jedo naš kruh. Gadov ne bomo redili! Naše potrpežljivosti je sedaj konec.

Iz Šebrelj. Pri tukajšnji posojilnici se je vršila 17. septembra t. l. revizija po revizorju »Zadružne zveze« v Ljubljani gosposdu Vinku Kramaršiču. Uspela je za zavod jako povoljno, kar je najboljši odgovor na vse napade na posojilnično vodstvo v liberalnih časopisih. Sploh so liberalni napadi posojilnici jako koristili, ker hranilni vlog se še nobeno leto ni toliko vložilo kot ravno letos. Liberalci so nam delali brezplačno reklamo. Hvala! — Deželnozbornske volitve so končane z lepim uspehom za S. L. S. Z veseljem smo tudi Šebreljci sprejeli na znanje izid volitve, in zakaj tudi ne? Vsi volivci skoro brez izjeme smo pristaši S. L. S.; nobeden se ni ustrašil truda in zamude časa, ampak prišli so vsi redno vsak volivni dan na vo-

lišče. S ponosom se lahko ozremo na dan ožje volitve, ki je bila v delavnik, a je v kljub temu, da je sedaj ogromno poljskega dela, prišlo na volišče še več volivcev nego 26. septembra. Nekateri volivci imajo na volišče po dve uri hodá, a niso se strašili te poti; pač gre čast takih zavednosti in požrtvovalnosti. — Dolžnost izvoljenih poslancev pa je sedaj, tudi gledati, da bodo koristili volivcem s tako vneto podpiral kakor so jih z vneto volivci volili. Naj bode omenjeno, da je pri volitvi v skupini kmečkih občin manjkalo le pet volivcev, šlo se je vsem posebno za izvolitev nam sosednega župana gospoda Kosmača, kojega delovanje v njegovem dosedanem področju vsi odobravamo: — Agitacija. Kakor povsodi, tako tudi pri nas agitacije ni manjkalo. Za to so poskrbeli pristaši »napredne« stranke iz Cerkna. Posetili so našo občino pred 26. septembrom in pred ožjo volitvijo. Uspeh te agitacije ni izostal. Več volivcev je reklo, da niso poprej mislili iti volit, »a ker se zunanji vrtikajo v občino, pa grem volit s S. L. S.« Tako so nam pridobili nekaj glasov, za kar jim pač zahvala ne sme izostati. Posebno enega volivca so napravljali, naj prigovarja druge, da vsaj na volišče ne gredo. Isti pa je potem še druge napravljali, da so šli skupno volit s S. L. S. Takega uspeha se agitatorji gotovo niso nadejali. Hvala in čast gre vsem volivcem, ki so se toliko volivnih dni držali vstrajno in nepremagljivo ter da se pri sedanjih volitvah niso pustili izrabljati z mogočimi domačimi nasprotstvi.

Iz Baške doline. Po volitvah enkrat pridem v neko gostilno v Hudajužni, kjer slišim, kako se neki železničar pritožuje, češ, da se je socialnim demokratom pri volitvah slabo godilo. Na vse načine — pravi — smo agitirali; še celo našj predstojniki so silili uslužbence volit, a od Podbrda do Podmelca nismo spravili skup več kot 18 glasov. Res hud pelin za rdečkarje sem si mislil. Rekel je nadalje, da bi jih bilo lahko 100, ko bi bili vsi delavci s socialisti volili. Pri nas je že še bilo; a Podbrdom je bilo slabo. Tam smo skoro že vse izgubili, le par jih je še pri društvu. Tudi drugod je slabo. Le pri Bukovem predoru sta še dva naša, drugo je vse črno volilo. Pri ožji volitvi smo volili vsi za liberalce, ker so ti prav tako svobodomiselniki kot mi. Tako je pravil rdečkar. Jaz pa sem si mislil: Socialistom se tako godi, kakor pravi narodna prislovica: Baba gobe žanje, dedec korenje pleve, punca kokljo molze, fant pa polže strelja. Tako sem si mislil, spil, plačal in odšel. Pa sem na potu zopet dobil nekega moža in začela sva govoriti o volitvah. Tam pri Bukovem predoru ga prašam, če ni neki čuvaj, ki je hud rdečkar. »O, ne!« mi odgovori. Saj je v našem izobraževalnem društvu na Koritnici vpisan. Ker nisem vedel, kaj bi odgovoril, je on nadaljeval, da drugi čuvaj pa je hud socialista, ki se cerkve bolj ogiblje kot tat žandarja. Pa tam na Koritnici imajo baje še enega demokrata, ki je dejal, da rajši vidi, da so otroci lačni, kakor da bi nehal plačevati v socialističko kaso. Misli sem si: Ta je pa dober demokrat, a zelo slab oče. Rad bi

Zavžijte, ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, FELLERJEV FLUID s znamko »Elsa fluid«. Mi smo se sami prepričali pri prsni, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstletno za poskušnjo K 5—, 2 tucata K 8-60 franko. Izdeluje le lekarnar **E. V. FELLER** v Stubici šte. 16, (Hrvatsko).

postal še kakšen vodja. Jezik ima za to sicer dolg, pa 50 kg pameti premalo. Naj ga odnese kraška burja, odkoder ga je prinesla. Tako je pravil mož in ločila sva se. Z Bogom!

Predavanja v Gorici. V sredo, dne 3. novembra bilo je v »Slovenski kršč.-soc. zvezi« v Gorici prvo predavanje, in sicer o druginji. Prihodnjo sredo, 10. novembra, bo v »Centralovi« dvorani zopet predavanje. In sicer bo predaval č. g. Rešič o Lurdu. Predavanje bodo pojasnjevale lepe skioptiške slike. Začetek ob 8. uri zvečer.

Agrarna stranka gre h koncu. Ustanovljena za volitve, je sedaj po volitvah začela razpadati. Načelnik stranke dr. Franko je odstopil, prav tako je baje odstopil Savnig iz Bilj. Kdo bi sedaj dajal denar za »Kmečki glaž«. »Kmečka banka« tudi trpi sušo. Gabršček ima te ljudi na špagi, kakor pajace. Kadar jih potegne za špago, se začno gibati. Sedaj je zmanjkalo Gabrščekove in Frankove špaga v obliki denarja in zato agrarni možje molče in mirujejo.

Zmaga S. L. S. Kras gre na dan! Dne 25. oktobra so se vršile volitve v Povirju na Krasu, rojstni občini tržaškega prvakarja advokata dr. Gregorina. Zmagala je S. L. S. Čast in slava volivcem!

Listnica uredništva. Vsled premmogih dopisov smo morali precej gradiva odložiti, zlasti dopise iz tistih krajev, od koder so večkrat na vrsti in pa prepoznano došle. To pot pa zadnjič povemo, da se bomo v prihodnje ozirali samo na to, kar nam pride v roke do ponedeljka popoldne, oziroma do sobote zvečer, ako je praznik v tednu.

Razne stvari.

Starost evropskih prestolonaslednikov. Nestorja evropskih prestolonaslednikov sta Luitpold bavarski, star 88 let in prestolonaslednik virmemberški, star 71 let. Tudi turški prestolonaslednik ima že nad 50 let. Naš prestolonaslednik Fran Ferdi-

nand je star 45 let. Prestolonasledniki: Alfonz portugalski, Ferdinand rumunski in princ Wateški imajo po 43 let; Konstantin grški 41; Danilo črnogorski, Ludvig Mihovski in Kristijan danski po 38, Albert belgijski 34 let. Izpod 30 let so stari: nemški (26), švedski (26), srbski (20). Boris bolgarski ima 15, Marija Luksemburška 14, Olaf norveški 6, Aleksij ruski 5, Humbert italijanski 4, Don Alfonzo španski 2 leti. Najmlajša med evropskimi vladarji in spé je Julijana Nizozemska.

Izvid g. dr. G. Antichievich, primarija kirurškega oddelka deželne bolnice

v Pulju.

G. J. Serravallo

v Trstu.

Serravallovo kina - vino z železom je izborno okrepčujoče in telesne moči obnavljajoče zdravilno sredstvo, ki ga bolniki radi uživajo in lahko prenašajo. Rabim ga že več let v rekonvalescenci po operacijah in sicer z najboljšim uspehom.

Pulj, 4. oktobra 1905.

Dr. G. Antichievich.

1169 Dr. J. Demšar 52-1

zdravnik — strokovnjak za kožne bolezni
Ljubljana, Mestna hranilnica.

Popravek. V številki 43. »Domoljuba« v oglašju »8700 srajc za dame« (Emanuel Rotholz) se mora pravilno glasi, da stane komad K 1-85 in ne K 1-35.

Krondorfer se kol naravna namizna voda prve vrste in kol zdravilna voda zoper težkoče organskega dihanja in zoper bolesi želodca in mehurja najbolje priporoča.

Priporoča in opozarja se cenjene čitatelje na tvrdko prvo tovarno ur Jan Konrada, c. in kr. dvornega dobavitelja v Brüxu št. 966 (Češko). Ta tvrdka je največja in najstarejša na svetu. Zahteva naj se takoj po dopisnici bogato ilustrirani glavni cenik s 3000 slikami, kateri se pošlje zastonj in franko. Več v oglašjih te tvrdke.

NESTLÉ-JEVA
moka za otroke
Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodcu.
Vsebuje pravo planinsko mleko.
Škatlja K 1 80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglašju o Thymomel scillae, to je preparat, katerega večkrat zdravniki priporočajo.

Prodaja se:

pri priporočljivi slovenski tvrdki Lenasi & Gerkman v Ljubljani, Stritarjeva (Spitalska ulica št. 4.) novo najboljšo sukno, najlepše blago. Vedno novosti za obleke in bluze. Strogo solidna postrežba in nizke cene. Opreme za neveste. 2469 1

Kupujte!

le pri tvrdki, katero Vam priporočamo, slovensko podjetje Lenasi & Gerkman v Ljubljani, Stritarjeva (Spitalska ulica št. 4.) Novo najboljšo sukno, najlepše blago. Vedno novosti najlepše obleke in bluze. Strogo solidna postrežba in nizke cene. 2469 1

Izborno

olajšuje bolečine, zadržuje vnetje in učinkuje antiseptično.

Ze 40 let se je izkazalo mešano vlažno mazilo, tako-zvano praško domače mazilo, kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pušica 70 vin. Prot. predplačilu K 3-16 se pošljejo 4 pušice, za K 7— pa 10 pušic poštne prosto na vsako postajo avstro-ogrške monarhije.

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja, ceno in varstveno znamko. Pristno le po 70 vin.

Glavna zaloga 2960 20-1

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj

lekarna »Pri črnem orlu«

Praga, Mala stran, vogal Nerudove ulice št. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

Pri pljučnih boleznih

kašlju, katarih, oslovskem kašlju, influenci

D 85 13-2

predpisujejo zdravniki in profesorji priljubljeni Sirolin »Roche«.

SIROLIN lajša nagon h kašlju in vpliva na dober način pri nastopu težav prehlajenja. Radi izbornega okusa tudi otroci SIROLIN radi uživajo.

Dobi se na zdravniški predpis v lekarnah po K 4— steklenica.

Zahteva naj se izrecno SIROLIN »ROCHE« in odvrne ponarejanja in tako imenovani nadomestek.

700 milj'onov za olepšanje Pariza je sklenil porabiti pariški občinski svet. Za regulacijo je proračunjenih 400 milijonov, za vodovod 100 milijonov, za boj proti jetiki 30 milijonov, za klavnice 40 milijonov itd.

Kulturno delo v armadi. V nemško armado uvedejo pouk v poljedelstvu, ker so se poskusi na Bavarskem jako dobro obnesli. Vsa snov se seveda ne bo predelala, pač pa dobe vojaki obilo praktičnih navodil.

2961 — Ustanovljeno 1832. — 52-4

Priznana najboljša oljnate barve

zmlete s stroji najnovjše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošljajo po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, luka in steklarskega klej. **Zaloga slikarstvih in piekarstvih predmetov.**

Ilustr. ceniki se dobe brezplačno.

Preizkušeno zanesljive ure

z realnim 3 letnim pisanim jamstvom.

St. 4110. Nikelnasta remont. ra. Fantaste, solid okrov z dobim izbornom reguliranjem, v kamnihi tekočim poniklanim kolešjem

K 7-50

St. 414. Ista v pristem srebr okrovu s pozlače. robom. obročkom in krono

K 12-80

Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Razpošlja po povzetju prva tovarna ur

JAN KONRAD, dvorni založnik
Brüx št. 963 (Češko).

Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo zastoj in franko.

Samokrese

dobro izstreljene z državnim pečatom zastreljanje v najboljši lakovosti in lepo izdelane z jamstvom za izborno funkcioniranje pošilja

c. in kr. dvorni založnik
JAN KONRAD
v Brüxu št. v. 974 (Češko).

Samokresi K 5-50, 6-50, 7-50, 8-50. Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo vsakomur zastoj in franko. Pošilja po povzetju. — !Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

K I C

POPOFF

najboljši čaj sveta

Samokresi za kolesarje

Št. 112 sistem z ob robu vžigajočimi patroni, zelo priljubljen model, pripraven za 6 strel, svetlo poliran z orhovim držalom, z odpiranjem in zapiranjem z vžigalnikom 12 cm dolg, 8 kron.

Samokresni ob robu vžigajoči patroni št. 500 za 100 kosov 3 K. Največja zaloga vseh vrst orožja v mojem glavem ceniku s 3000 slikami, kateri se pošlje vsakomur zastoj in franko.

c. in kr. dvorni založnik **JAN KONRAD** v Brüxu št. 975 (Češko).

poklican, da postane idealno domače sredstvo. Vporablja se v različnih slučajih, za zboljšanje pitne vode, kot okrepčevalna pičaja in za tisoče načinov po uporabi navodilu, ki je priloženo steklenici.

Dobi se povsod v steklenicah po 40 vin., 1 K in 2 K. 1246

Pravilno ime Schichtovega pralnega izvlečka je

„ženska hvala“

To je najboljši milni rašek za namakanje perila ter popolno nadomestilo za beljenje po travi.

2711 Dobiva se povsod! 1-1

Posredovalnica v Kranju ima na prodaj:

lepo hišo na Bledu

v Gradu. Hiša je enonadstropna, ima 2 kleti, 2 kuhinji, več sob in 1 oral vrta. Sezidana je na novo ter se proda po ceni. — Nadalje se proda lepa stavbena parcela na Savi, p. Jesenice, Gorenjsko. Kraj zelo pripraven za trgovino ali gostilno. — Na prodaj je tudi več posestev na Gorenjskem. Vsa pojasnila o prodajah in nakupih daje protokol. **posredovalnica L. Rebelj v Kranju.** 2904 3-1

MNOGO DENARJA

prihrani tisti, ki o potrebi vporabnih reči in daril vseh vrst

ZAHTEVA moj glavni cenik s 8000 slikami, katerega pošljem

VSAKOMUR zastoj in franko.

c. in kr. dvorni založnik
JAN KONRAD
v Brüxu št. 996. (Češko).

Družinska pratika za leto 1910 je ravnomar izšla.

Stenske ure z budilko

s 80 urnim kolesjem na pero, ki bje pol in cele ure, v lepo polirani orehovi omariči, 71 cm dolga, z belim kazalnikom in kazalcem za budilo le K 12-20. 3 letno pisмено jamstvo. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Nikak riziko!

Pošilja po povzetju prva tovarna **JAN KONRAD** za ure **Brüx št. 999. (Češko).**

Glavni cenik s 8000 slikami zastoj in franko.

NAJBOLJŠE ORODJE ZA REZLANJE

Napravljanje izrezljanih izdelkov je poučno in lepo opravilo za staro in mlado v prostih urah.

St. 9307. Najboljša žaga za rezlanje, pritrjena na močnem kartonu, s 7 kosi orodja in pod. K 5-—

St. 9308. Ista, toda z 10 kosi orodja in podlago K 5-—

St. 9310. Ia garnitura za rezlanje v smekovi omari s premikajočim pokrovom z 9 in orodjem K 7-20. Največja izbira žag, orodja za rezlanje v mojem velikem ceniku. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošlja po povzetju c. in kr. dvorni založnik.

JAN KONRAD razpošiljalnica v Brüxu št. 966. (Češko). Glavni cenik s 3000 slikami zastoj in franko.

Opozarja se

pri nakupu manufakturnega (gvantnega) blaga na
— 40 let obstoječo tvrdko —

R. Miklauc, Ljubljana

Stritarjeva (Špitalska) ul., št. 5.

Zunanjim naročnikom pošlje tvrdka brezplačno vzorce različnega blaga. Pri naročitvi vzorcev naj se natančno piše, od katere vrste blaga se isti žele dobiti.

2593 5-1

Razpošilja se blago po celi Avstro-Ogrski državi.

Daje po

4 1/2 %

2553

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 13

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoludne in jih obrestuje - **po 4 1/2 %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom **predajme** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesečnih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Tvrška Peter Kozina & Co.

družba z o. z. 2931

v Ljubljani, Breg štev. 20

kupuje vsakovrstne

ZOBOTREBCE

in plačuje lepo robo po visokih cenah.

Izdelovalci in prekupci pošljite vzorce s cenami.

: Suhe gobe :

češminjevo lubje, arniko, lipovo in bezgovo cvetje, sladke koreninice, korenine in perje od beladone in malih noric (lesjaka), jerternik, tršljik, podlesek i. t. d., kupuje

V. H. Rohrmann

v Ljubljani sv. Petra cesta št. 28 in v Novem mestu, Ljubljanska cesta št. 37.

2068 1

Razglednice z vzhoda

v umetniški izvršitvi s prekrasnimi ubranimi barvami za nazorni pouk in za nabirake posebno pripravne. Z najlepšimi kraji iz Turke, Indije, Egipta, Palestine, srednjega morja, Levanta in dalmatinskega obrežja, dalje slike iz orientalsko ljudsk. življenja v skupnih serijskih od vsake 6 kosov franko proti naprej plačilu 55 v. 10 različnih serijskih 6 kosov = 60 kosov proti povzetju K 4 50. Naroča se

najbolj pripravno na odrezku pošilje nakaznico.

O. in kr. dvorni založnik **JAN KONRAD** v Brnu št. 977 (Češko).

Glavni cenik 3000 slikami na zahtevanje gratis in franko.

BOŽIČNA DARILA:

Vse p. n. kupovalce, kateri mi bodo poslali v času od 1. septembra do 30. novembra naenkrat pismeno naročilo v znesku vsaj za K 20—, 40—, ali K 60—, dobe sledeča božična darila zastoj: Pri naročbi za K 20— na enkrat 1 brilj. angelsko zvonilo za božično drevesce št. 1 s 6 pozl. angelji in vporabnim navodilom v vrednosti za K 150.

Pri naročbi za K 40— na enkrat 1^a Adler-Roskopf, Alarm budi ko št. 4343 s ponoči se svetečim kazalnikom v vrednosti za K 420 s 3 letnim pismenim jamstvom.

Pri naročbi v znesku vsaj za K 60— na enkrat 1 švicarsko sistem-rooskopf-pat. ankerremont. uro št. 4061 v vrednosti za K 560 s 3 letnim pismenim jamstvom.

Razuntega dobi zastoj vsak naročnik 96 strani obsegajoč koledar za l. 1910.

Tistim naročilom, katera pridejo po določenem času (po 30. novembru), se ne morejo dati darila zastoj pod nikakimi pogoji. Priporoča se zatorej, poslati meni posebno božična naročila že v mesecih septembru, oktobru, novembru. — Nadalje se tudi zopet razdeli več

IZVANREDNIH DARIL

in sicer prejme naročnik, čegar naročilo ima št. 1.200.000 katera se pošlje v prvi polovici oktobra 1909 izvršten gramofon z 12 najnovjšimi k. madi v vrednosti K 100—.

Dalje oni, katerega naročilo ima št. 1.225.000, katera mora priti približno v sredi novembra, dobi 14 kar. zlato žensko-remont. uro z dvoj. im pokrovom in zraven primerno moderno dolgo, 14 kar. zlato žensko vratno verižico z elegantnim premikalcem v vrednosti K 200—.

Oni pa, katerega naročilo ima št. 1.250.000 katera pride približno okoli božiča na vrsto dobi 14 kar. zlato-remont. uro za gospode z dvojnimi pokrovom in zraven primerno 14 kar. zlato verižico z obeskom v vrednosti K 300—.

C. in kr. dvorni založnik **JAN KONRAD** v Brnu št. 982 (Češko).

Ilustrovan glavni cenik s 3000 slikami pošiljam na zahtevo vsakomur zastoj in franko.

Gledalo se je vedno

2595 na 7-1

dobro postrežbo, lepo blago in nizke cene

vsled tega je trgovina

R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica štev. 5

pri slav. občinstvu splošno poznana kot najboljša trgovina blaga za moške in ženske obleke.

Kdor želi kupiti

dobro slamoreznico

Karol Kavšeka nasl. **Schneider & Verovšek**
Dunajska cesta št. 16.

ali kaki drugi poljedelski stroj ter sploh železnino vse vrste za stavbe, orodje itd. najse obrnenatvrdo

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji
Točna postrežba, nizke cene.

Ponudimo vsako poljubno množino:

zarezane strešnike prve vrste

zidake, lončene peči, portland-cement najboljše vrste, šamotne plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljemo radevolje vzorce in prospekte takoj brezplačno.

490 1

NAJBOLJŠI ČEŠKI IZVOR!

Geneno posteljno perje!

1 kg sivega skubljenega, duševga perja 2 K; 1 kg najboljšega K 2-40; polbelega K 2-80; belega 4 K; belega skubljenega K 3-10; 1 kg izredno finega, snežno-belega, skubljenega K 3-4; in 8 K; 1 kg sivoga puha 6 K; in 7 K; 1 kg belega puha 10 K; najtinejši prsni puh 12 K. — Pri odjemu 5 kg se pošlje franko.

Dovršene postelje

zelo napolnjene, iz zelo gostega joko-trpečnega, rdečega, modrega, belega ali rumenega namking-bлага, pernica, 180 cm dolga, 106 cm široka z 2 blažina, vsaka 80 cm dolga in 18 cm široka napolnjena z jako lepim, mehkim perjem 10 K; z izredno finim poljuphom 10 K; z najtinejšim sivim puhom 24 K; posamezne pernice 9, 11 in 16 K; blažine B, B u in 4. Za neprtim, denar nazaj. Zamenjava dopustna. Po povz. od 2 K višje franko.

S. BENISCH v Dešenici št. 71, Čechy.

Ceniki zastoj in franko.

Lovske puške

izvrsno izdelane v najbolj kakovosti pošilja

c. in kr. JAVNI ZALOŽNIK **JAN KONRAD** v Brdzu št. 976 (Češko).

Lancaster dvocevilje z jeklenimi cevmi, avtomat spred držalom z zadnji odpirajočo zaporo K 25 - 62 - 75 - in višje. Dvocevilje brez zapornikov in peteluhov in s samo delujočim napenjalcem, nov model, s trojnimi zaporniki in varnostno pripravo proti sprožitvi K 112 - . Večjo izbiro lovskih pušk in samokresov najdete v našem glavnem ceniku s 3000 slikami, kateri se pošlje vsakomur zastoj in franko.

Najnižje cene pri Janezu na Vodnikovem trgu! Priporoča se slav. občinstvu domača trgovina **JANKO ŽELEZNIKAR** Ljubljana, nasproti Vodnikovega spomenika kjer je vedno velika izbrana zaloga vsakovrstnega

blaga za moške in ženske obleke od najceneje do najfineje vrste, dalje vsakovrstnih rut, nogavic, predpasnikov, najboljše kotenine itd. **NAJNIŽJE CENE! NAJBOLJŠE BLAGO!**

Ta trgovina ni v nikaki zvezi z ono pri „Janezu“ v Lingarjevih uločah

Konkurenčna budilnica K 2-90

št. 3996 po amer. sistemu, idoč v vsaki legi, zanesljivo kačočna, za službo rabna, dobre kake osti, s **triletnim pisanim jamstvom za dober in prav tek K 2-90, 3 komadi K 8 - . št. 3996 1/2, z v temi svetlikajočo se kaza črno pločo K 3-30, 3 kom. K 8 - .**

Nikak riziko! Zamenjava dopustna ali denar nazaj. Razposlila po poštnem povzetju ali prejšnjatel denarju prva tvornica ur

JAN KONRAD c. in kr. dvorni založnik v Brdzu št. 071, (Češko). Glavni cenik s 3000 slikami zastoj in franko.

V Ameriko in Kanado zložna, ceno in varna

voznja B 2927 Cunard Line

Bliznji odhod iz domače luke

Trsta: Carpathia, 9. nov., Ultonia, 30. novembra, Carpathia, 21. decembra 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta) 6. nov., 27. nov. 18. dec. 1909. 8. jan., 25. februar., 19. marca 1910. Mauretania 20. novembra, 11. decembra, 1909, 29. januarja, 19. februarja, 12. marca 1910.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

izdelane postelje iz rdečega postelnega inleta, prav dobro napolnjene. Pernica ali blažina 180 cm dolga, 116 cm široka K 15 - , 12 - , 15 - , in 18 - ; 2 metra dolga. 140 cm široka K 13 - , 15 - , 18 - , 21 - . Zglavniki 80 cm dolg. 58 cm široki K 3 - , 3-50 in 4 - ; 90 cm dolg. 70 cm široki K 4-50 in 5-50. Izdelujejo tudi po kakršnikoli drugi meri. Tridelni modroci iz žime za eno posteljo K 27 - , boljši K 33 - . Pošilja se poštno prosto po povzetju od K 10 - naprej - Zamenja ali nazaj se vzame proti povrnitvi poštinih stroškov. **BENEDIKT SACHSEL, Lobes 910 pri Plzinu, Češko.**

2961 Kašljujočim 24-1

otrokom in odraščanim osebam pripisujejo zdravniki zelo uspešno

Thymomel Scillae

kot sredstvo, ki odtrgava sluz, jo odvaža, ki bliži in potolča krcvili kašelj in ki odstranjuje dihalne težkoče. Stotine zdravnikov so se že imenitno izrekli o hitrem učinkovanju tega sredstva, **THYMOMEL SCILLAE**, pri oslovskem kašlju in pri drugih vrstah kašlja.

Prosimo, vprašajte svojega zdravnika! 1 steklenica K 2-20. Po pošti franko proti naprej pošiljati K 2-90. 3 steklenice proti naprej pošiljati 7 K. 10 steklenic proti naprej pošiljati 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloga v B. FRAGNER-ja lekarni

c. i. kr. dvor. dobavitelja Praga-III., št. 203.

Dobiva se v vseh lekarnah. Pozor na ime sredstva, izdelovalca in varstveno znamko.

Najboljša in najceneja dobavljanja

za muzikalije vsake vrste kakor harmonike, gosli, citre, piščalke, gramofoni itd. po najnižjih tovarniških cenah. Dobre gosli K 4-80, 5-50, 6-70, 6-80 7-00, lok zraven K - 80, 1-10, 1-40, 1-10 2 - Najboljše harmonike K 4-80, 5-20, 5-40, 6-20. Koncertne citre K 15 - , 18 - , 2 - . Akord citre K 3-50, 4 - , 6 - . Nikak rizik! Zamenja dovoljena ali denar nazaj! - Pošilja proti povzetju c. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad, Brūx št. 966 (Češko).

Ilustrov. glavni katalog s 3100 slikami zastoj in franko

ZA VEČNOST!

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svo svoj zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

K 13-80 in sicer:

- 6 kom. najfinejših namiznih nožev s pristno angleško klingo;
- 6 kom. amer. pat. srebr. vilic iz enega komada;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedlinih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavinskih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrno zajemalico za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebr. zajemalico za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. elegantnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo K 13-80.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo K 80 - ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **K 13-80**. Američansko pat. srebro je znano, je skozinskozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let. za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inkerat ne temelji na nikakršni slepariji, zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladno kot prekrasno

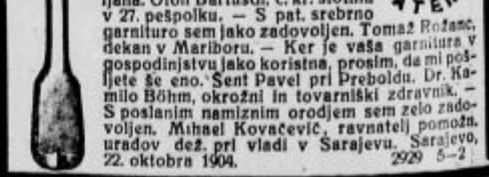
božično in novoletno darilo. kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v A. Hirschberg-a

eksportni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstrasse 19 D. Telefon 14587

Pošilja se v provincojo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje. - Čistilni prašek za sto 20 vin. - Pristno le z zraven najtanjeno varstveno znamko (zdrava kovina) - Izviček iz pohač. pisem - Bil sem s pošiljavijo krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana. Oton Bartuš, c. kr. stotnik v 27. pešpolku. - S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru. - Ker je vaša garnitura v gosposdinstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še eno. Sent Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik. - S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. Michael Kováčevič, ravatelj pomož. uradov dež. pri vladi v Sarajevu. Sarajevu, 22. oktobra 1904. 2929 5-2

Tiskala Katoliškataiskarna.